

DIRVA

THE FIELD

Nr. 41
Spalis-October 14, 1954
Cleveland, Ohio

Kaip Londone pasiekta susitarimo

(Mūsų korespondento Europoje)

Lygiai vieną mėnesį po to, kai Prancūzijos parlamentas palai-dojo Europos Gynybos Bendruomenės sutartį, Londone susirin-ko devynių valstybių užsienio reikalų ministrai ir beveik iš-tisą savaitę tarėsi, kaip suradus priemonių Europos politinei ir militarinei krizei pašalinti. Prieš tai dar senojo kontinento sosti-nes aplankė britų užsienio rei-kaų ministras Edenas, o tuo-juo po jo žaibo greitumu Bonn ir Londoną aplankė Amerikos Jungtinių Valstybių užsienio reikalų ministras Dulles, demon-stratyviškai aplenkdamas Pa-ryžį.

Edeno neįprastas aktingumas ir dinaminio Dulles atskridimas į Europą dar kartą pasauliui pademonstravo, kad stovima rimtos krizės akiuvaždoje. Bu-vo pasklides gandas, kad Dulles pakartotinai pareiškęs, jog Amerika būsianti priversta iš-pagrindų pakeisti savo politiką, jeigu Europoje nebūsių rasta tinkamo ir, kas ne mažiau svar-iau, greito sprendimo. Dar daū-giau. Kalbėta, kad Dulles pa-siūlęs savo krašto karinei vado-vybei parengti planus, kaip eva-kuoti amerikiečių kariuomenę iš Europos. Ar šis teigimas teisin-gas ir ar amerikiečių užsienio politikos vadovas tą argumentą pavartojo Londono konferen-cijoje, — apie tai tegali spresti nedidelis į paslaptis pašvęstų žmonių ratelis. Bet jis būdingas nuotakoms pavaizduoti.

Kai rugsėjo 28 d. susirinko septynių europinių ir dviejų amerikiečių valstybių užsienio reikalų ministrai, buvo iš kar-to matyti, kad šį kartą konfe-rencija buvo iš anksto gerai pa-ruošta, bet, antra vertus, nie-kam nebuvo paslapties, kad daug svarbių klausimų dar lieka at-viri. Nors netrukus dramatišni susidūrimai, ryšium su pasireiškusiomis nuomonėmis skirtumais, bet pati konferencija pateisino optimistų pranašavimus, pagal kuriuos Europos krizė bus nu-galėta.

Daug prie konferencijos pa-sisekimo prisidėjo Didžiosios Britanijos pasižadėjimas glau-džiau susieti savo imperiją su Europos likimu. Edenas pareiškė vyriausybės vardu, kad Ang-lija prisiima prievolę laikyti iki 1998 metų Europoje keturias kariuomenės divizijas ir taktinę aviaciją. Tas sensacija sukelė pasizadėjimas visiškai atitiko Paryžiaus ankstyvesnius reika-lavimus, kad Anglija išsižadėtų savo ligišolinio rezervuotumo Europos sausumos atžvilgiu. Tuo pačiu buvo sustiprinta pran-cūzų ministerio pirmininko Men-des-France pozicija savo kraš-to parlamentu.

Jeigu sakoma, kad knygos tu-rinčios savo likimą, tai Londono konferencijos metu pasirodė, kad ir kairiųjų sutartys visai nelauktai patiria savotišką liki-mą. 1948 m., taigi tuojau po ka-ro, Belgijos sostinėje buvo pasi-rašytas vad. Briuselio paktas, kuriame dalyvavo Didž. Britani-ja, Prancūzija, Belgija, Olandi-ja ir Liuksemburgas. Pagal aną sutartį, galiojančią 50 metų, vi-sos penkios valstybės pasižadėjo viena kitai padėti, jeigu kuri nors jų būtų užpulta Vokietijos. Taigi, kaip matome, Briuselio paktas buvo būdingas pokarinio laikotarpio politinis ir karinis instrumentas, kurs buvo nu-kreiptas išimtinai prieš galimą Vokietijos revanšą. Tada, tur-būt, joks horoskopas nenumatė, kad po šešių metų Londone su-sirinks konferencija (dalyvau-jant tai pačiai Vokietijai), ku-rijoje bus svarstoma, kaip per-dirbus aną pakta, kad prie jo galėtų prisidėti (šalia Italijos) taip pat — Vokietija... Lon-done iš tikrųjų buvo pasiekta susitarimo, kad Briuselio pak-tas paverčiamas septynių Euro-pos valstybių tarpusavio pagal-bos ir bendradarbiavimo sutarti-mi. Per ją sudaromas naujas or-ganas, kuris spręs įvairius klaū-simus, išplaukiančius iš saky-tų Europos valstybių apsiungimo.

Antra vertas, Londono konfe-

rencija išsprendė teigiamai kitą klausimą, kuris dar taip nese-niai atrodė esąs fantazijos sferose. Būtent, Vokietija priima-ma į šlaurės Atlanto karinę or-ganizaciją (NATO). Savaimė tas projektas nėra naujas ir anglosaksai, įskaitant amerikie-čius, visada buvo palinkę įjung-ti Vakarų Vokietijos karines jė-gas verčiau tiesiogiai į aną or-ganizaciją, nekaip sudarinėti naują Europos Gynybos institu-ciją, ypač kad šiuo atžvilgiu bu-vo pasiryžta eiti naujais, neiš-bandytais keliais. Bet prancūzai anuomet buvo prieišingi. Vokie-tijos įėjimui į NATO, o kaipo pakaitalą jie pasiūlė savo išgal-votą Europos Gynybos Bendruo-menės planą. Po dviejų metų Prancūzijos parlamentas vis-dėlto tą idėją atmetė, o tuomet vėl grįžta prie senų projektų.

Visi šie staigūs ir nelaukti posūkiai Europos ir ypač Pran-cūzijos politikoje buvo išaukti svarbiausia dviejų aplinkybių: 1) negalima ligiau laikyti Va-karų Vokietijos okupaciniame režime, todėl reikia jai grąžinti valstybinį suverenumą; 2) rei-kia leisti Vokietijai atsiginkluoti. Nustojus daugiau kaip dvi-ejų metų laiko, ryšium su Pran-cūzijos dėsimo politika, dabar, kai Europos Bendruomenės idė-ja buvo palaidota, reikėjo veik-ti greit. Nerimastavo Bonn, bet nervinosi ir Washingtonas, kur vyriausybė ne be pagrindo nuro-dinėjo, kad pačios Vakarų Eu-ropos tautos turi pirmoje eilėje surasti bendrą kalbą, nes kitaip jų likimas būsiąs labai liūdnas.

Londono konferencijai pavy-ko po gana audringų posėdžių surasti tokias priemones, kurios patenkino Paryžių ryšium su jo būgštavimais, kad Vokietija per daug kariškai sustiprėsianti. At-rodė sutarta, kad Vokietija tu-bės teisė apginkluoti 12 divizijų iš 400.000 vyrų (tiek pat buvo numatyta Europos Gynybos Bendruomenės sutartyje), avia-ciją iš 80.000 vyrų ir karo lai-vyną iš 20.000 vyrų. Iš kitos pusės atsisveigta iki tam tikro laipsnio ir prancūzų reikalavimus, kuriais turėjo būti apribotas Vokietijos ginklavimasis. Bet

(Perkelta į 8 pusl)

Atkaklus bridimas klampynėn

Prieš dvejus metus, kaip vie-nas iš žygių visuomenės konsoli-dacijos link, buvo sutarta, kad nuo tol Vliko pirmininko ir VT pirmininko funkcijos bus kaip ir padalintos tarp dviejų Vlike esančių grupių "sparnų". Vliko pirmininku tada liko prel. Kru-pavičius, sakysim, "dešiniojo" sparno atstovas, o VT pirminin-ko pareigos buvo rezervuotos "centro-kairiojo" sparno atsto-vui, kuriuo pagaliau tapo p. Za-kauskas.

Dabar ta padėtis faktiškai jau yra pasikeitusi. Liaudininkų ir mažlietuvių atstovams, ypač pastarojo sesijoj, iki smulkme-nų palaikant dešiniojo sparno nusistatymus, J. Norkaicio for-maliu pareiškimu buvo konsta-tuota, kad likusios "centro-kai-riosios" keturios grupės jokio savo atstovo Vykdomojų Tary-bų nebūti ir anais metais su-daryto bendradarbiavimo siste-ma nebeegzistuoja.

Svarstant samatą, visi taupu-mo sumetimais siūlytieji sam-tos sumažinimai vis tais pačiais šešiais balsais buvo atmetti. Bet, vėl tais pačiais šešiais bal-sais ir vis "taupumo sumeti-mais", tapo nubrukta, faktiškai visai menka suma, lig šio skirta Bibliografijos Archyvu-i Berne. Suprantama. To archyvo kūrėjas ir laikytojas yra... Dr. A. Gerutis!

Bet kad taupumo šūkis ne-nustotų savo skelbimines reikš-mes, nutarta laikinai, iki Naujų Metų, sulaukyti po 15% nuo vi-sų atlyginimų — biudžetui su-balansuoti, jei reikės. Atlyginimai ir taip apie 40% mažesni, negu už atitinkamą darbą mokama toje vietoje, ir faktiškai nenumatoma, kad šis pusmetį biudžetas būtų nesuba-lansuotas, taigi ši 15% taupumo įskaba faktiškai lieka grynai po-pierinė.

Iš kitos pusės, visi tarnauto-jai yra gavę pranešimus, kad nuo gruodžio 1 dienos iš darbo laipsnio į prancūzų reikalavimus, kuriais turėjo būti apribotas Vokietijos ginklavimasis. Bet

VISAM PASAULY

• Triesto sutartį vykdant, daugiau kaip 600 gyventojų nenorėdami patekti į komunistinę Jugoslavijos valdžią, pasiprašė Italijos globos. Amerikos ir Anglijos kariuomenė Triestą jau apleidžia.

• Buves Irano užsienio reikalų ministeris Hussein Fatemi, karinio teismo nuteistas mirti. Jis buvo didžiausias Mossadegho kurstytojas ir komunistinių pinklių nerėjas.

• Vakarų Vokietijos parlamentas jau patvirtino Londono sutartį. Prieš balsavo socialdemokratai, reikalaujami prieš tvirtinant tartis su sovietais dėl Vokietijos suvienijimo.

• Robert Jackson, Vyriausiojo Teismo teisėjas, daugeliui tremtinių atmenamas iš Nuernbergo nacių bylos, mirė Washing-tone eidamas 62 metus. Į Vyriausįjį Teismą buvo paskirtas 1941 metais.

• Washington suimtas Joseph Sydney Petersen buves Na-tional Security Agency svarbus tarnautojas. Jo suėmimas sukėlė nemažą sensaciją.

• Indijos min. pirm. Nehru šios savaitės pabaigoje išvyks-ta į raudonąją Kiniją. Jo vizitas kelia rūpestį, kad Indija perdaug dėmesio skiria Kinijai.

• Rusai, norėdami sutrūdyti Vakarų Vokietijos apgink-lavimą, vėl pradeda siūlyti įvairiausių kombinuo-tus nusiginklavimo planus, kurie niekad negali būti įgyvendinami. Tais siūlymais nori tik laiką nuleisti.

• Vokietijoje okupacinės kariuomenės vyko didelius rudeninius pratimus. Pratimuose išbandomi nauji sumoderninti gink-lai ir nauja taktika.

• Prancūzijoje šios savaitės viduryje laukiama patviri-nant Londono sutartį. Socialistams pasisakius už sutarties tvir-tinimą, laukiama, kad parlamente bus surinkta reikiama dauguma balsų.

Buves prezidentas Herbert Hoover stebi savo sūnaus — Herbert Hoover Jr. priesaiką užimant Valstybės Sekretoriaus pavaduotojo vietą. Jo žmona taip pat dalyvauja priesaikoje.

Ką estai nuveikė per 10 metų

(Mūsų Švedijos bendradarbio)

Nuo rugsėjo 25-tos, per visą savaitę, estai Švedijoje mini Stockholm dešimtis metų su-kaktį nuo savo pabėgimo iš bol-ševikinio siaubo. Pabėgėliais laisvėn vadinasi jie pasididžiuo-dami, bevalio tremtinio vardas jų tarpe neprigijo, o suruoštu minėjimu jie nori parodyti, kas jų per šiuos metus nuveikta.

Minėjimas išsireiškė Estų ko-miteto — bendrinio kultūrinio organo — vadovybėje surengta paroda. Pačiam miesto centre, moderniose Kungshallen patal-pose. Išstatyta: Švedijoj ir ki-tur per dešimtis metų išleista grožinė, mokslinė ir publicistinė literatūra, turima spauda, etno-grafika ir naujausias menas. Parodos metu paskaitos, estų muzika, dainos ir gyvas demons-travimas, kaip atsiranda tas ar kitas liaudies meno dirbinių.

Parodos iškilmingam atidari-mui, be gausaus atstovavimo iš pačių estų pusės, dalyvavo Jung-tinių Amerikos Valstybių amba-sadorius John Moors Cabot, švedų, suomių, latvių, lenkų ir ukrainių organizacijų atstovai bei įžymybės. Viso buvo per 300 žmonių. Lietuvių bendruo-menė Švedijoj savo atstovo ne-atstūfė. Nuo pat įsisteigimo.

šiuo metu yra po "Damoklo kar-dą": jei kas išdrįs nors ir min-ėti "nusidėti", gruodžio 1 die-ną gali tikėtis "sudiev". Jau šiandien esąs pradėtas neoficia-lūs būsimojų personalo komplek-tavimas. Pasiūlymus pasiūlyti darbe ir net būsimų atlyginimų pasiūlymus, kaikiurie tarnauto-jai jau esą gavę — žodžiu — per... L. Prapuolenį, kuris sa-vo laiku iš Vliko triukšmingai išstojo ir net savo atstovautą grupę buvo "kisenę išsinešęs", ir kuris dabar formaliai su Vli-ku nieko bendra neturi.

Toks darbo stilius ir tokios "laisvinimo problemos" įsivieš-patavo Reutlingene. Dar yra daug reikalaujančių, kad apie tai būtų tylima, o vietoj to būtų gražiai deklamuojama apie di-džius ten atliekamus laisvinimo darbus — kitą pat esąs "Vliko grovimas", maždaug Lietuvos laisvės priešų darbas. Bet iš tik-rųjų tai tik nuolatinis ty žaidų pridenginėjimas, negyd y m a s, būtinos operacijos atidėliojimas greičiau yra tai, dėl ko tie prie-šai gali tik rankas iš pasitenki-nimo trinti. Visa tai turi būti pavadinta tikru vardu. Ir kaip gi tai bepavadinai, jei ne atkak-liu bridimu į klampynę!

Jei Vlike dalyvaujančių gru-pių vadovai nesiryz imtis veiks-mingų priemonių, visas tas jų sambūris turės būti pripažintas nesugebančių, nepajėgiančių at-likti pasiūlytų uždavinių. Tiesa, girdime, kad jame esančių gru-pių žymi dalis esamą padėtį ver-tina daugiausiai pareikia, kad reikia, būtinai reikia radikalios operacijos. Bet ar ne gana vien tik pareiškimais verstis? Ar ne laikas d a r y t i ?

tolu pramatančioj krikščioniškai demokratiškoj režisūroje, ji skęsta visiškam izoliaciniam miegė.

Idomiausia parodos pusė, — taip visą pusę sudaro estų išei-vojos knyga ir spauda. Puošniai išdėstyta ant stalų ir pripildžiu-si ilgy lentynų metrus. Priskai-čiau vienuolika stambių, ne taip sau kokio vokiško ar šveicariško plonučio masto, doktorantų pri-pažintų mokslo darbų ir dar daugiau įvairių sričių išradimų tarptautinių patentų.

Pirmieji leidiniai rodo nera-mią skubą, kaip baidia nelaimę pergyvenusio žmogaus išblaš-kyti pėdsakai. Nekoks popieris, silpna litografija. Tik viskas greitai taisos, gerėja, o jau pra-tyti ar šių metų leidiniai nieku nesiskyrė nuo padoriausių šve-dų ar net anglų. Ypatingai 1951 metais pradėjusios universiteti-niam Lunde veikti kooperatyvės estų knygų leidyklos. Dauguma grožinės literatūros leidinių ne-kokiais aplankiniais nesuapira-timais, o tikrai meniniais virše-liais, skoningai įrėsta, ne vienas puikiai iliustruota.

Duota statistika abejonių ne-sukelia, žmogus pats turi gali-mybių patikrinti. Per dešimtis laisvėn išsivystę metų išleista 510 knygų, tikrų knygų, brošiū-dų, gaidų ir kitokių leidinių ne-skaitant. Tarp jų 283 grožinio žodžio knygos, 34 mokslinei darbai, 44 tikiybinių, 22 muzi-kinės kompozicijos, 40 mokyklų vadovėlių bei žodynų ir 87 ki-tokių rūšių. Iš 283 grožinio žodžio knygų, 178 visai nauji, šia-pus Baltijos jūros laisvėje atsiradę kūriniai. Jų 63 romanai, 20 no-velių rinkinių, 40 poezijos, 23 atsiminimų, tiek pat jaunuo-me-ni skirtų knygų, septynios an-tologijos ir dvi dramos.

Nežiūrint, kad estų išsivijoj nelabai daugiau 60.000, gi Šve-dijoj kiek virš 20.000, grožinė knygų vidutiniškai susilaukia po du tūkstančius parduotų egzem-plių. Tiek parodos valdytojas, tiek atidarime dalyvavę estai rašytojai, senesni ir jaunesni, tvirtina, kad estai išsivijoj, pa-lyginus su laisvės metais namie, skaito žymiai daugiau. Grožinis žodis, poezijos posmas sudaro žodis gvyvą, konkretų sąta su kančios tamson panerta tvyne. Drauge ugdo ir stiprina viltį, kad ilgėsis ir laimėjimo įsitiki-nimas nepaliks apvilti.

Žiniomis iš anapus, okupuotoj Estijoj knygų leidimas, palygi-nus su nepriklausomybės laikais, sumažėjęs net penkis kartus. Ten likę senesni rašytojai dau-giau nerašo, o kaikas Maskvai pasidavusių jaunesniųjų pagal užsakymus daug, neprigamina.

Laisvėn išsivijoję tik penki žmonės estai rašytojai, bet iš-sivijoj jau spėjo pasireikšti 40 naujų rašytojų ir poetų. Kokios temos daugiausiai traukia? "Mūsų tautos tragedijos pergy-venimai buvo tokie stiprūs, tiek įsigėrė mūsų kraujin, kad jų atsikratyti mes nei pajėgiame, auku.

nei norim", — trumpas atsaky-mas. Gašlumo, seksualizmo kryptiai, aptvynusiai kitų kraš-tų išsivijos raštiją, estuose dar nepavyko giliau įsiskverbt.

Be skaitytojų gausumo ir pa-lankumo, estams rašytojams pa-dėda kitos sąlygos. Nereikia mėtis ir klaidžioti tarp kai-kada neįsigijusių leidėjų vertelę, nudedančių rankraščius ir hono-rarą. Estai rašytojai pažįsta tik du leidėjus ar tikriau leidyklas. Viena, Orto, išsivijoj seniausia, kada pradėjusi Švedijoj, dabar veikia Kanadoj, Toronto. Suma-niai komerciškai tvarkoma, są-žiningai atsisakito. Jos didžiau-sias nuopelnas estų išsivijai, kad ji naujai išleido estus kla-sikus. Antra, pačių rašytojų ir kultūrininkų kooperatyviniai s pagrindais prieš trejetą metų įkurta, Eesti Kirjanike Koope-rativ Lunde, pletų Švedijoj, ga-li pasididžiuoti puikia ir patyru-lia vadovybe. Ir viena ir kita leidykla kas mėnuo išleidžia po dvi knygas, po vieną grožinio žodžio ar poezijos.

Viso estai turi išsivijoj 12 sa-vaistraščių, jų keturis Švedijoj. Be to, prie liberalinio Stock-holms-Tidningen jie leidžia kas-dieninį dviejų trijų puslapių priedą estų kalba. Literatūros, kritikos ir mokslo dvimėnesinis, labai rimtai redaguojamas "Tu-limuld" turimas tik vienas visai išsivijai. Todėl ir visų labai mė-giamas, nes ten įvairios kryptys ir mintys įdomiai susikerta ir viena kitą atsispiindi. Jaunuo-mėn turi taip pat tik vieną ben-drą, ketvirtinajį "Tulehoidja", visų lygiai labai mėgiama.

Estai išsivijoj neniekina ir ki-tų kalbų, nesizoluoja nuo Va-karų pasaulio, o stengias objek-tyviai įtikinanciai jį apie save ir okupuotąją Estiją informuo-ti. Jau nuo 1946 metų leidžia jie Stockholm "Newsletter from behind the Iron Curtain". Lig-šiol išleista 370 numerių. Siemet drauge su latviais, lietuviams iš kampo kaip beturčiams kukliai prisiliejęs, pradėta leisti jau žinomas ketvirtinajinis "East and West". Nors estai Ameri-koj neskaitlingi, bet anksčiau lietuvių rašytojų ir poetų spėjo

(Perkelta į 8 pusl)

CHICAGOS POTVYNIAI

Chicago pirmą kartą savo is-torijoje išgyveno gausaus lie-taus sukelto potvynio. Per 24 val. Chicagoje iškrito 6.21 colio lietaus. Tik 1885 metais per tiek laiko buvo iškritę 6.19 colio lie-taus.

Chicago potvynius labai pa-sunkino išsiliejęs upės ir pir-madienį su audra vėl iškritęs gausus lietus. Skaitoma, kad 48 valandų laike Chicagoj iškrito 9.75 coliai lietaus.

Potvyniai išsiplėtė ir už Chi-cagos ribų. Potvynio nuostoliai, su plačiomis apylinkėmis, siekia virš \$25,000,000. Yra ir žmonių atsikratyti mes nei pajėgiame, auku.

Leonardo da Vinci "Mona Lisa" buvo daug kartų vogta, bet dėl jos žinomumo neįmanant parduoti, vėl buvo sugrąžinta. Bet nesenai pavogti du Stradivarius smuikai nesugrįžo atgal. Matyt, pateko į vagių muzikų rankas.

DIRVA

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: Henderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class Matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879.

Subscription price per year in advance: In the United States — \$5.00 in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: Henderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Registruota kaip antros klasės siunta 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą.

Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse — \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kainu 10 centų.

• Pasaulinė ūkininkų manifestacija įvyko spalio mėn. 1-3 dienomis New York'e. Buvo atstovaujami ir visų pavergtų kraštų ūkininkai.

• Prancūzijoje veikiančiai Lietuvų Šalpos Draugijai suėjo dešimtmetis.

• Ernestas Galvanauskas, prieš šešerius metus iš Vokietijos nuykęs į Madridą, dabar ten atidarė saskaitybės biurą.

• St. Raštikis, buv. Lietuvos kariuomenės vadas, iš Washingtono persikėlė į Los Angeles, Cal.

• Inž. K. Germanas su šeima persikėlė į savus namus. Dabartinis adresas: 725 Madison Ave., St. Charles, Ill.

• Romo Viesulo grafikos paroda įvyksta Matrix Gallery, New York'e. Atidarymas spalio 11 d., pirmadienį, nuo 5 iki 9 val. vakaro, tos galerijos patalpose, 26 St. Marks Place, New York City.

Paroda bus atidaryta ligi spalio 30 dienos: pirmadieniais, antradieniais ir šeštadieniais nuo 1:00 iki 5:00 val. p. p. ir kasdien be šeštadienį ir sekmadienį nuo 6:30 iki 9:30 val. vakaro.

• Dirvos atstovas Montrealy, Kanadoje, Step. Kęsgaila, persikėlė į naują namą. Dabartinis adresas: 1577 Ruede Seve, Montreal 20, Canada.

• Pratešiamas pigūs knygų mėnuo iki spalio 31 d. Per šį laikotarpį knygos parduodamos su

25%-70% nuolaida. Atpigintų knygų sąrašas gaunamas leidykloje: Gabija, 335 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

BŪKIME LITUANISKOS INSTITUTO NARIAIS!

Mūsų išeiviai, ypač JAV-ėse, ligi šiol bendromis jėgomis yra daug nuveikę. Politinei veiklai bei politinei lietuvių kovai Amerikoje turi įsteigę ALT-a, šalpos darbu — BALF-a. Buvo pasigendama tikrai vienos centrinės mokslo įstaigos, kuri suburtų apie save visus užsienyje esančius lietuvių mokslininkus ir rūpintųsi lietuvių mokslo darbo vykdymu. Prieš metus ši taip svarbi kiekvienos kultūringos, o ypač mažos tautos gyvenime įstaiga buvo įsteigta. Tai Lituanistikos Institutas, kuris susilaukė mūsų veiksmų, visuomenės veikėjų ir pačios visuomenės pritarimo.

Lituanistikos Institutas turės puoselėti mūsų būdingąją kultūrą, atskleisti ir ryškinti ją mums patiems, ypač priaugusiam jaunimui, kuris dabartinėmis sąlygomis mažą arba nieką apie ją nepatiria, o taip pat ir svetimiesiems. Bet ypač svarbus instituto uždavinys yra šiuo metu, kad mūsų tautai gręšiant tiktai fizinis, bet ir dvasinis žudymas, genocidas. Todėl laisvo pasaulio lietuvių pareiga (Kučas), Amerikos lietuvių daila yra išsaugoti ir plačiau paskleisti

ti tikrą supratimą apie lietuvių tautos bei Lietuvos valstybės istoriją, lietuvių kalbą, literatūrą, mūsų mokslinę ir kultūrinę pažangą, kada mūsų gimtoje žemėje tai nebėra galima, ir viskas yra šališkai nušvičiama.

Tai daryti laisvojo pasaulio lietuviui yra atsakingi ne tik tie, kurie savo pavergtuosius brolius, bet taip pat ir prieš svetimus, kuriems turi pateikti okupanto nesužalotą lietuvių mokslo. Šis mokslas nėra kokia nors nebūtinai tereikalinga atitruktu nuo šių dienų gyvenimo abstrakcija, bet yra gyvas lietuviškas reikalas, tolimesnės perspektyvos akimis žiūrint, ne mažiau reikalingas, kaip ir politinė laisvinimo kova ar šalpos darbas. Pagaliau ir pačiame politiniame darbe daugeliu atvejų negalima išsiversti be mokslininkų pagalbos. Lituanistikos Institutas yra nesrovinė kultūrinė mokslo įstaiga, tad visų lietuvių būty pareiga ją remti. Instituto statutas numato šalia tikrųjų instituto narių — lietuvių mokslininkų, dar išdoro rūpintojus, kurių uždavinys yra rūpintis institutui lėšų tekimu ir jų valdymu. Į Izdo Tarybą šiuo metu įeina žinomi visuomenininkai, dvasininkai, profesionalai ir verslininkai. Kiekvienas toks narys atliks savo svarbų vaidmenį institutui ir lietuvių bei.

Padidėjus lėšoms, institutas netrukus galės išplėsti savo veiklą ir pasirodyti su spausdintais savo mokslininkų darbais. Tada galima bus tikėtis paramos ir iš įvairių Amerikoje ir kitur veikiančių fondų. Šiuo metu jau yra galutinai paruošta ar visai baigiama ruošti nemaža tikrai vertingų veikalų, kuriuos galima būtų tuojau išleisti. Paminėkime svarbesnius iš jų: Lietuvos istorinė geografija (K. Pakštas), apie senovinę lietuvių religiją (Alseikaitė-Gimbutienė), apie Vilniaus pils (J. Puzinas), Vilniaus miesto istorija (A. Sapoka), apie 16 amž. Lietuvos kultūrą, religiją bei politinį gyvenimą (Z. Ivinskis), lietuvių literatūros bei kultūros istorijos studijos (V. Biržiška), lietuvių rašytojų biografijos ir bibliografijos nuo seniausių laikų (V. Žudimas, genocidas. Todėl laisvo pasaulio lietuvių pareiga (Kučas), Amerikos lietuvių daila yra išsaugoti ir plačiau paskleisti

nos (J. Balys), Vilniaus Univer-

siteto istorija (M. Biržiška), ir visa eilė kitų.

Mums visiems turi rūpėti, kad šie ir daugelis kitų veikalų paruoštų darbų išvystytų dienos šviesą, kad jie pagilintų mūsų žinias apie lietuvių, Lietuvą bei jos kultūrą, o kartu parodytų ir svetimiesiems, kad mes esame verti užimti lygią vietą laisvųjų kultūringųjų tautų šeimos tarpe. Ne mažiau yra svarbu mums pasirūpinti, kad kiekvienas mūsų žymus mokslininkas, kurių už gimtosios žemės ribų vargu ar kada bevaliosime paruošti, suskubty parašyti savo darbus, o institutas juos išleisti. Tai yra mūsų visų lietuvių tiek tautinė kultūrinė, tiek ir visuomeninė pareiga. Ir mes tai galime padaryti, kaip daugelis ir kitų tautų, įsikurdamos panašius institutus bei mokslo akademijas, yra padariusios.

Kviečiame tad visus stoti Lituanistikos Instituto nariais ir tuo būdu jį paremti moraliskai ir materialiskai. Kiekvienam nariui yra teikiamas atitinkamas

vardas pagal jo įnašą į instituto išdoro: nario fundatoriaus, nario globėjo, nuolatinio nario, kas paaukvoja institutui ne mažiau kaip \$1000, \$500 ar \$100 ir nario rėmėjo, metinio nario, nario pritarėjo, kas paaukvoja institutui ne mažiau kaip \$25, \$10, \$5 per metus. Čia minėtais nariais gali būti taip pat draugijos, bendrovės ir kitokie juridiniai. Už ypatingus institutui nuopelnus yra teikiamas garbės nario vardas.

Tad, mielas tautiet, nepaliki šio didelio kultūringo darbo nušalė, bet tuojau pat stoki į Lituanistikos Instituto narių eilę. Šia proga dėkojame ir tiems, kurie, nelaukę ypatingo raginimo, yra pirmieji atsiuntę savo įnašus institutui. Sutikimą būti instituto nariu kartu su pinigų įnašu (auka) prašoma tuojau pat siųsti šiuo adresu: Institute of Lithuanian Studies, J. Kučars, Secretary, 2405 West 51st Street, Chicago 32, Ill.

SAVI PAS SAVUS!

Korporacijos pagrindais pertvarkyta

VARNAS CO., Inc.

SPALIO 9 DIENĄ ATIDARO
NAUJĄ MODERNIĄ KRAUTUVĘ
judriame Chicagos prekybos rajone prie
HALSTED IR 66-TOS GATVIŲ KAMPO.
Nuo spalio 9 iki lapkričio 9 d. skelbiamas

ATIDARYMO MĖNUO

Visoms — importuotoms ir vietinėms — prekėms
atidarymo mėnesį taikoma

20% nuolaida

Nepraleiskite progos pigiai įsigyti —

pietų ir kavos servizų,
skaidraus kristalo vazų,
spalvoto kristalo vazų,
kristalo grafinų,
vyno, šampano ir likerio stiklų ir
kitų porcelano, keramikos ir kristalo gaminių.

Abi krautuvės atidarytos 7 savaitės dienas:

pirmadieniais ir ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 9½ vak.
antr., treč., penkt. ir šešt. " 9 " " 6 "
sekmadieniais " 10 " " 4 "

Krautuvės adresai:

Naujoji — 6558 S. Halsted St., Chicago, Ill.
Senoji — 2509 W. 63rd Street, " "

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos RRepublic 7-7868

Dr. S. Biežis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Šeštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.

Tikrina akis ir pritaiko akinius
keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Saukite — YA. 7-7381
Prima: vakarais 6 iki 9, šeštad.
10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad.
tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161

Dr. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antradi., ketvirtadi., penktadi.,
10 ryto — 4 p. p. trečiadieniais
12-4 p. p. šeštadieniais.

Dr. I. Kuras-Ramunis

Spec: KODIKŲ IR VAIKŲ LIGOS
VAL: darbo dienomis 3-5 ir 6-8 v. v.
išskyrus trečiadieniais 6-8 v. v.
šeštad. 10-12 v. r. — 1-3 v. p. p.

IR

Dr. Jaras Ramunis

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VAL: antradi. ir ketvird. 7-8:30 v. v.
šeštad. 3-5 v. p. p. ir pagal susitarimą
7156 S. Western Ave.
MEDICAL CENTER
TEL: Kabineto RRepublic 7-1168
Buto: WALbrook 6-3765

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO.'S BASEMENT

Buvę 16.98 ir 18.98

„Lietaus - giedros,, PALTAI

8.99

Visi su
pritaikytom
skrybelaitėm

Dydžiai 8 iki 18

„Staugus lietus niekuomet neatneš jums slogos nešiojant viena iš šitų paltų! Saulei šviečiant ar lietai liant, VISUOMET gražiai atrodo. Visi su stipriu vandenį nepraleidžiančiu paviršium. Visi su pilnu pamušalu! Mes turime vietos parodyti tik viena. Daugelis kitų rūšių pasirinkimui. Visi su pritaikytom skrybelaitėm.

„Pašio ir telefono užsakymai priimami pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Saūkite CHerry 1-3000

The May Co.'s Basement
Women's Coat Department

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Anglų kalbos gramatika	2.00	Nemunas	2.50
J. Kukanauza		St. Kolupaila	
Anglų kalbos gramatika	1.00	Neramu buvo Laisvės Alėjoj	
V. Kamantaukas		B. Daubaras	1.50
Anglų kalbos skaitymas	2.00	Ora pro nobis	4.00
V. Minkūnas		J. Gliuda	
Anoj pusėj ežero	1.50	Orfėjaus medis	8.00
P. Andriūšis		A. Nyka-Niliūnas	
Aukso kirvis	2.50	Pirmoji naktis	1.50
Juozas Svalistas		L. Pirandello	
Aukštųjų šimonių Likimas	3.50	Po Tėvynės dangum	2.00
Tea Simonaitytė		Zodžiai vytės Nemunėlio.	
Amžini šešėliai	2.00	Paveikslai V. Augustino	2.00
A. Vilainis		Pragaro povalstis	8.50
Barabas	2.25	Pirmas rūpestis	2.00
Peer Lagerkvist		Jurgis Jankus	
Būkite sveiki	2.00	Per Klausučių ulytėlę	2.20
Dr. S. Biežis		Liudas Dovydenas	
Baltasis Vilkas	1.00	Pietų vėjelis	1.00
K. Binkis		Vytė Nemunėlis	
Baltutis	1.50	Paklydę paukščiai I	2.25
J. J. Bačiūno leidiny		Jurgis Jankus	
Baltaragio malūnas	2.50	Paklydę paukščiai II	2.00
K. Boruta		Jurgis Jankus	
Burliavimas ir jūrininkystė	2.00	Pietų kryžiaus padangėje	4.50
B. Stundžia		Sudarė Gaudys	
Cascada cristalina	3.50	Paskutinis Prūsų sukilėlis	2.00
Venacijus Ališas		M. Springborn	
Didžioji kryžkelė	2.00	Petras Širvokas	2.75
B. Brazdionis		Juozas Svalistas	
Duktė	2.40	Po raganos kirviu	1.50
Alė Rūta		Jurgis Jankus	
Dievas ir žmogus	5.00	Pabučiavimas	1.50
Prel. P. Bartkus ir		J. Grušas	
kan. P. Alekša		Rytų pasakos	3.00
Didžiosios atgailos	3.50	V. Krėvė	
R. Spalis		Raudonoji melodija	1.00
Doleris iš Pittsburgho	0.80	S. Laucius	
Stepas Zobarskas		Raudonasis siaubas	1.25
Eldorado	1.80	Salik Vogulov	
J. Svalistas		Raudonasis Tvanas	
Gyvačių lizdas	2.80	Ignas Šeinius	
Francis Mauriac		Raudoni batukai	1.50
Gatvės Berniuko Nuotykių	6.00	Jurgis Savickis	
R. Spalis		Ramybė man	0.90
Gimdytoja	1.75	J. Kėkštas	
Francis Mauriac		Sudie, pone Cipse	0.75
Gintariniai vartai	2.00	James Hilton	
N. Mazalaitė		Strėlė danguje	2.00
Gimtojo žodžio baruose	1.50	Henrikas Radauskas	
P. Jonikas		Šilakai ir vilkai	1.00
Gyvučių ūkis	1.00	Runcė Dandierius	
George Orwell		Šėnųjų lietuviškų	
Giesmė apie Gedimį	2.00	knų istorija	3.00
B. Sruoga ir V. Petravičius		V. Biržiška, kiet. virš.	2.00
Kaimynai	2.50	papr. virš.	
J. Paukštelis		Saulės laikrodžiai	1.00
Karoliai	2.50	Henrikas Nagys	
Guy de Maupassant		Saulutė debesėlius	1.50
Kaip jie mus sušaudė	1.80	L. Zitkevičius	
J. Petraitis		Sventieji akmenys	2.00
Kuprelis	2.00	Faustas Kirša	
Ignas Šeinius		Sventoji Lietuva	3.00
Konradas Valenrodas	1.50	Jurgis Savickis	
Adomas Mickevičius		Sventoji Inga	2.50
Keliai ir kryžkelės	2.50	A. Skėma	
Putinas		Sapnų pėdomis	1.00
Kaimiečiai	3.00	V. Kazokas	
V. S. Reymont I-II-III-IV		Teresė Neumanaitė	3.00
I ir II dalis		J. Burkus	
III ir IV dalis		Tarp žalsvų palapinių	3.00
Kudirkos raštai	5.00	P. Keslūnas	
Krėvė Mickevičius	2.00	Tėvų pasakos	1.90
Kregždutė I	1.50	A. Giedrius	
A. Rimkūnas		Tolimieji kvadratai	2.00
Kregždutė II	2.75	J. Grišmanauskas	
Kiškučio vardinės	1.50	Tautosakos Lobynas	3.00
Stasys Dziugas		J. Balys	
Lietuvos Istorija	3.00	Tomas Nipernadis	2.90
Sruogienė		August Gailit	
Lietuviškas angliškų žodynas	5.00	John Steinback	
V. Poteraitis		Tėvelių pasakos	0.30
Lietuvių Kalbos Istorija	3.00	A. Giedrius	
Dr. P. Jonikas		Užgesęs sniegas	2.50
Lietuvių tautos kelias I ir II d.	3.00	Aloyzas Baronas	
M. Biržiška		Ugnies pardavėjas	1.00
Lietuviškai angliškai žodynas	5.00	Balys Rukša	
V. Poteraitis		Uždraustas stebuklas	2.60
Lietuvos pinigai	5.00	Stasius Būdas	
Juozas K. Karys		Vanagaitis	2.00
Lyrika	2.00	monografija	
K. Binkis		Vilnius tarp audrų	5.50
Loreta	1.80	J. Cicėnas (įrišta)	
Stasius Būdas		Velykų pasakos	1.00
Lietuva	2.75	N. Butkienė	
A. Bendorius		Vidurnakčio vargonai	1.50
Laiškai žmonėms	2.00	Ceslovas Grincevičius	
G. Papini		Vyturėliai Laukuose	0.75
Lietuvių kalbos vadovas	4.50	Vikt. Šimaitis	
Red. prof. Skardžius		Trylikai nelaimių	1.25
Lietuvių poezijos antologija	6.00	R. Spalis	
J. Aistis ir A. Vaičiulaitis		Vaičių knygelė	1.80
Lietuvių archyvas	3.00	M. Valančius	
Bolševizmo metai	2.80	Varpai skamba	2.50
Moters širdis	2.00	Stasius Būdas	
Guy de Maupassant		Vieneri metai ir viena savaitė	1.50
Lietuvių Literatūra	2.00	B. Gaidžiūnas	
Pranas Naujokaitis		Taupioji Virėja	2.00
Mėnuo vad. medaus	2.50	Užuovėja	3.50
N. Mazalaitė		M. Katiliškis	
Meskiukas Rudnoslukas	2.00	Žmonių likimas	3.50
Vytė Nemunėlis		V. Bagdonavičius	
Namai ant smėlio	2.00	Zemaičių žemė	1.50
J. Gliuda		A. Vilainis	
Naujieji skaitymai	2.50	Zemaičių krikštai	4.50
		P. Abelkis	

Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite:
DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio

SENIAU IR DABAR

K. S. KAPRIUS

FORMOZA IR EISENHOWERIO POLITIKA

Rimčiau komunizmo pavojų permatai kairieji žymesni Amerikos viešojo gyvenimo žmonės daro išvadas dėl Eisenhowerio paskelbimo, kad Amerika gins Formozą, jeigu komunistinės Kinijos jėgos kėsinsis tą salą pulsti.

Keleto laikraščių leidėjas, John Knight, savo laikraščiuose įrodinėja, kad prezidentas Eisenhoweris daro klaidą skelbdamas, "tegu komunistai spėja, kad Amerika darys kai komunistai pradės veržtis į Kinijos nacionalistų valdomas salas". Nors Dulles paskelbė, kad Formozą bus ginama, rašo Knight, bet jis nepasakė, kad tos salos užpuolimas reikš tą patį, kaip užpuolimą pačios Amerikos.

Knight sako, paklaustas Dulles, ar tikrai Amerika nori palaikyti komunistus tik spėliojančius kaip tikrai Amerika darys Formozos salų puolimo atveju, Dulles atsakė jam, "Taip, ir tamsta taipgi". Reiškia, atsakoma aiškiai ir tikrai pasakyti, ir toks "spėjimas", sako Knight, yra tik savęs apgaudinėjimas.

"Jeigu leistume komunistams nacionalistus nugalėti ir tas salas paimti, draudingos laisvos tautos padarytų išvadas, kad mūsų kilmės pareiškimai buvo tik tušti žodžiai," — įrodinėja Knight. Vietoje maitinti visuomenę dvigubais išsireiškimais, sako jis, tegul prezidentas paskelbia, kad bent kokia Formozos ataka reikš karą su Amerika.

Šiaip gi, apsidairę, išklause patarėjų pagasdinimų, Eisenhoweris ir Dulles gali ir Formozą pavesti komunistams, kurio jau jie kėsina.

Senatoriaus Knowland balsas

Lyg balsas tyruose, laikas nuo laiko girdisi stiprus balsas respublikonų senato daugumos vadovo senatoriaus Knowland, kuris, rašydamas Collier's žurnale, skelbia, jeigu Amerika nori laimėti prieš komunizmą, privalo dabar kariauti.

Senatorius Knowland, gerai permatus komunizmo pavojų ir nepasidavęs jokiai prokomunistinei įtakai prosovietinių agitatorių dažnai vadinamas "Formozos ambasadorium" Washingtono. Jis gąsdinasi nuolat didėjančiu komunizmo pavojum pasauliui.

Jeigu su tais patarėjais Eisenhoweris per sekančius du mėnesius metus nieko rimtesnio neuveiks, respublikonų partija bus išstumta iš vadovybės.

KOVA PRIEŠ NEGRŲ MOKYKLOSE

Pereito pavasario Augščiausio Teismo nutarimas panaikinti Amerikos mokyklose negrų skyrimą nuo baltųjų valdžios

kur jie yra, ar pirmiau užleisti jiems pietrytinę Aziją, paskui visą kontinentą ir visas salas, duodant tokią pasipirtį ir padaršinimą, kad jie galėtų be baimės šluoti Europą. Laisvos valstybės privalo duoti raudonajai Kinijai suprasti, jeigu ji kėlė tiesioginį, kaip Korėjoje, ar netiesioginį, kaip Indo Kinijoje, ji susidurs su pasekmėmis ne tik užpultoje svetimoje žemėje, bet ir savo žemyne. Toks Amerikos apsisprendimas apima riziką, tačiau nėra kito kello kuriuo mes galime eiti be rizikos. Užkirsti kelią pasaulio sukomunistinimui Amerika ir kitos laisvos valstybės privalo būti pasiryžusios, jeigu reikia, kariauti datar.

Ar atsilaikys prieš demokratų?

Artėjant lapkričio 2 d. kongreso rinkimams, demokratų dirba visu įkaršiu laimėti senatę ir atstovų rūmuose daugumą. Tas šurpino ne tik pačią respublikonų partiją, bet ir rimtesnę, Eisenhowerį remiančią spaudą.

Baltimorės ir daugelio kitų mokyklų tėvai ir vaikai taip reikė protestus, kad baltieji ir juodieji vaikai turi eiti į tas pačias mokyklas.

Draudimas nuo nelaimingų atsitikimų

DR. J. RAMUNIS, Chicago

TEISINIAI PATARIMAI SUZEIDIMO ATVEJU

1. Kiekvieno tikro ar net tik abejotino sužeidimo atveju pranešk "bosui" sužeidimo vietą, laiką (dieną, valandą ir minutę, jei įmanoma) bei kas atsitiko. Reikalauk, jog tuoj pat būtų suteikta pirmoji pagalba. Tiesa, pranešti galima ir vėliau, bet tai eventualiai gali sudaryti keblumų.

2. Jei sužeidimas atrodo rimtesnis, reikalauk gydytojo apžiūrėjimo, nepasitenkink tik galtingos sesers ("nurse's") pagalba. Žinok, darbdavys negali to atsisakyti. Jei kuris drįstų atsisakyti, reikalauk pranešti jo draudimo bendrovės pavadinimą ir artimiausios atstovybės adresą. Ji tikrai neatsisakys pasiųsti jus pas gydytoją, net jei sužeidimas būtų abejotinas. Jei ir to negalima iš darbdavio išgauti, kreipkis į Industrinę Komisiją ir darbdavys tikrai pasiūlys savo žygio (adresą duos ar unija, ar kitos viešos įstaigos. Pagaliau jį galima rasti ir telefono knygoje).

3. Gydymui pasibaigus, palauk mėnesį ar kitą ir, jei ma-

sio Teismo, ir gretimame didmiesčio Baltimorėje, kur gimnazijų studentai, sulaukę negrų mokinių, išėjo protesto demonstracijoms.

Prezidentas Eisenhoweris ir savo atostogavimo vietos atšaukė į sostinės mokinius "parodyti visam kraštui pavyzdį", įsileidžiant juoduosius į savo mokyklas. Bet tas negelbėjo. Demonstracijos ardamos policijos įsikišimų, vadų baudimu ir t.t. Kaikur pietuose baltieji, negrų lygybės remėjai, pasiuntė savo vaikus į grynai negrų kvartaluose esamas negrų mokyklas. Katalikų bažnyčia taip pat smarkiai agituoja už lygybę.

Jau virš 50 metų veikia griežtas įstatymas negrams vesti baltas moteris. Ar tik neatsiras geradarių, kurie pareikalaus tą įstatymą panaikinti. Šios lygybės negrai ypatingai trokšta. Mokyklose, pietinėse valstybėse nepildomas, kaip parodė šio rudens mokyklų atidarymo protestai. Pietų piliečiai, kurie ir dabar neatleidžia prezidentui Linkolnui už jo 1861 metų negrų išlaisvinimo proklamaciją, kuri šaliai daug kraujo kaštavo, dabar kovoja prieš tą, galima sakyti paskutinį didžiausį pasikėsinimą. Negrų vaikai, gyvena arti iki šiol tik baltųjų lankytų mokyklų, pradėjo eiti į jas, ir baltieji pradėjo streikus ir riaušes.

Lyg tyčiomis, didžiausios protesto demonstracijos ir riaušės pradėtos pačioje sostinėje Washingtono, visai netoli Augščiausio Teismo.

na, jog sužeidimo pasekoje yra netekta kiek darbingumo, kreipkis į darbdavį ar, dar geriau, į draudimo bendrovę, prašydamas kompensacijos ("final settlement"). Bendrovė ar tuoj pat pasiūlys galutinę sumą, ar pasiūys pas tą patį ar kitą daktarą apžiūrėjimui, arba praneš, jog jus gydytų daktaro nuomone jokio nuolatinio nedarbingumo nėra. Pastaruoju atveju reikalauk apšildymo patikrinimo pas kitą, bendrovės pasirinktą gydytoją.

4. Jei bendrovės pasiūlyta kompensacija atrodo permaža, pareišk skundą industrinėje komisijoje ir lauk iš jos atsakymo. Nuo šio momento įsisenėjimo laikas sustoja bėgęs ir vieništelė galimybė nesulaukti atsakymo būtų, jei skundas būtų kur nors pakeliui dingęs. Toks atvejis dar man negirdėtas, nors teoretškai galimas.

5. Bylos peržiūrėjimas Industrinėje Komisijoje užtrunka nuo kelių savaitių iki kelių mėnesių. Per tą laiką dažnu atveju patartina gauti ir paties sužeisto pasirinkto daktaro liudijimą, aprašantį sužeidimo rūšį ir jo nuomonę. Kiek darbingumo nustato sužeidimo pasekoje. Tuo reikalu patartina kreiptis vien tik į šioje srityje patyrusius gydytojus, kurie reikalui esant, galėtų būti kviečiami liudininkais bylą svarstant Industrinėje Komisijoje. Toks apžiūrėjimas, vidutiniškai, kainuos apie 20-50 dolerių (priklausomai nuo to, kokių papildomų tyrimų reikės), bet šios išlaidos neišvengiamos norint gauti didesnę kompensaciją.

Tokių gydytojų adresą geriau gauti ar per darbininkų uniją, ar per panašią organizaciją. Atminkite, kad daugumas laisva praktika besiverčiančių gydytojų šioje srityje neturi jokio patirtimo ir dažnu atveju, nepatyrusio šioje srityje gydytojo liudijimas, yra praktiškai bevertis.

Toks gydytojas taip pat geriausiai gali nurodyti, kokios kompensacijos iš viso galima tikėtis susilaukti.

6. Jei sužeidimo kompensacija svarstoma tik šio įstatymo ribose, advokatas yra visai nereikalingas ir dažnai vien tik nuostolingas pačiam sužeistajam. Kaip jau minėjau, komisija sprendžia tik du momentus: a) koks nedarbingumo procentas susidarė sužeidimo pasekoje, b) ar tas sužeidimas tikrai įvyko darbo metu, t. y. — ar sprendimas priklauso Industrinės Komisijos kompetencijai. Kompensacijos didis priklauso nuo nedarbingumo didžio, o čia sprendimą džiūti turi gydytojo parodymai. Toliau viskas eina pagal nustatytas lenteles ir advo-

kato gražbylystė visai neturi kur pasireikšti, nes juk visai nesvarbu, dėl keno kaltės sužeidimas įvyko.

Samdant advokatą jis pasiima dalį gaunamos kompensacijos (paprastai apie 25%); tad net ir tuo atveju, jei pavyktų gauti truputi didesnę kompensaciją, advokatui priklausanti suma gali būti daug didesnė, negu pridedo iškovota kompensacija.

Jš kitos pusės, patyrusio gydytojo nustatytas nedarbingumo procentas lemia labai daug, ir jei tas gydytojas komisijos posėdyje mokės tinkamai paremti savo nuomonę, jis galės gal ir labai smarkiai pakeisti kompensacijos didį.

7. Jei sužeidimas įvyko dėl kitų kaltės ar dėl netvarkos mėsinos, net jei ir darbo metu, šis sužeidimas priklauso kitai kategorijai ("personal liability"), kur kompensacija yra daug didesnė, kur sprendimas priklauso teismui ir kur advokatas yra būtinas.

Savings will always be important to the man who wants to look into the future with a feeling of security and personal independence!

Savers always welcome

Pataris kaimynui

prenumeruoti

DIRVA!

Senelė palaiko ryšį

LONG DISTANCE pagalba

Senelė gyvena daug mylių nuo savo dukterės, bet jos gerai pažįstamos. Ji dažnai mus aplanko... Long Distance pagalba. Mylios negali sutrukdinti pasidalinti šeimos džiaugsmais, kai Jūs turite Long Distance įprotį. Tie telefono lankymai tiek daug reiškia, o kainuoja tiek mažai. (Nustatytos žemos Long Distance kainos yra pažymėtos jūsų telefono knygos viršelio viduj).

Atsiminkit... Long Distance

Saukimai praeina greičiau kai

Jūs duodate užmiesčio numerį.

THE OHIO BELL TELEPHONE COMPANY

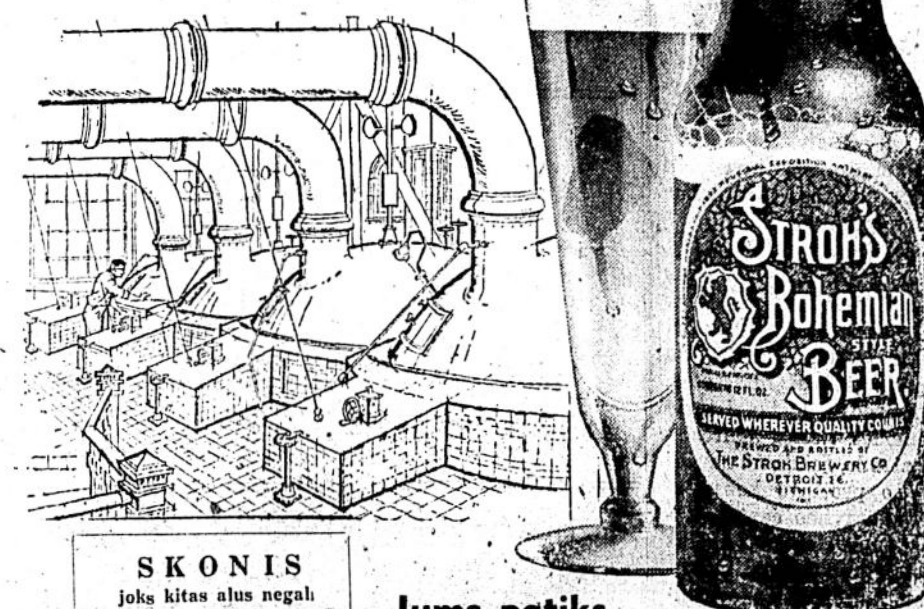
geram skoniui

YRA LABAI GERA PRIEŽASTIS

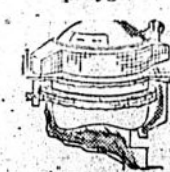
Stroh's yra vienintelis Amerikos alus

gamintas 2000 laipsnių ugnim!

žmonės klausia "Kodėl Stroh's turi tokį puikų skirtingą skonį?" Atsakymas yra lengvas. Stroh's yra vienintelis Amerikos alus gamintas virš atviros ugnies... vienintelis Amerikos alus gamintas 2000 laipsn. ugnim. Pamėginkit Stroh's šiandien ir atraskit puikų ugnim gaminto alaus skirtingumą.

SKONIS
joks kitas alus negali
prilygti

Amerikos vienintelis
alus ugnim gamintas
2000 laipsnių.

Jums patiks

Stroh's
jis yra šviesesnis!

Dabar už vietines kainas

STUDENTU ŽODIS

Nr. 23

Redaguoją: L. Griškelytė, Vyta. Kavolis ir R. Mieželis.

Red. adresas: Mr. Vyta. Kavolis, Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.

Nr. 23

Studentas šiandieną

PAULIUS VADOPALAS

Vietoj motto: Pripažinimas žmogaus kilnumo ir Dievo amžiams suteiktų teisių žmogui bei dvasios laisvės, tolerancija kitom pažiūrom, yra studentiškos bendruomenės gyvenimo pagrindai. — ASTA (Allgemeiner Studentenausschuss).

Mes kime žvilgsnį į save — studentišką bendruomenę, spėjimą patys, kiek toli esame nuo pilnutinio akademiško asmenybės. Priimkime šį AST'os pasakymą kaip realų ir teisų, kaip normą savęs analizei.

Pripažįstame žmogaus kilnumą (išskiriame jį iš gyvulių, kaip gamtos apvaldytoją), bet tarpusavio santykiuose lyg ir per dažnai jį pažeidžiame nepagrįstais šmeižtais, ignoravimu, nebyli vaidinimai pagalbos šaukiantis.

Mūsų senesnioji karta, nerasdama pilno kontakto su mūsų Tėvynės priešu, bet inercijos įvarty, kovoja tarp savęs, kad kovos alkį numalšintų. Kovos scena persikėlė į mūsų pačių kovotojų eiles. Bevaisė kova, nesukelianti kario dvasios, bet tik aštrią neapykantą ir destruktivumo jausmą. Patys kovotojai žemina žmogaus kilnumą savo kovos draugų tarpe, savyje taip pat.

Ar nevertėtų susimastyti ir pasakyti griežta ne tokia bergždžiai kovai ir nevaisingam energijos ekvojimui?

Šis kraštas įrašė savo konstitucijon žmogaus teisių deklaraciją. Mes jomis naudojames, tuo tarpu mūsų broliai Tėvynėj, žmonės kolonijinėse valstybėse už geležinės uždangos, visiškai ne ar mažai jas gali praktikuoti.

Mes, turį šią privilegiją, privalome šias pagrindines teises pažinti, į jas įsigilinti ir nešti tiems, kurie jų pažinti negalėjo. Mūsų pareiga perduoti sveiką demokratiją, galvojimą ištroškusiems laisvės. Ne kardu pašalinsime nelaisvę, bet žmogiškos dvasios galių dėka. Kardu tik išbandysime jėgas, gi taika yra įgyvendinama minties pastanga. Gyvenimas laisvėje užveda mums augštesnę atsakomybę ir pareigą kovoti už tuos nelaisvėje.

Kova už demokratiją laisvą gyvenimą turi būti išgyventa ir suformuota mintyse, ta linkme turėsime perauklėti laisvės nepažinusius. Kiek būsime pajėgūs nešti konstruktyvią laisvės idėją ir ją patiksliai įgyvendinti, pareis nuo mūsų pačių brandos.

Dvasios laisvė reikią laisvą pasirinkimą savo gyvenimo filosofijos ir pasaulėžiūros. Tai nėra vieno privilegija, bet griežta akademiško pareiga, nes jis paima valstybės ir grupės vairą, įsiaiškels žmones mėgancias idėjas, įsiai patrauks mases su savimi. Bet koks filosofijos užmetimas kitiems ar žmonių privertimas patenkimas savo filosofijos mokyklon, žmogiškumo dėsniais yra didžiausias nusikaltimas. Todėl ir reikalinga, kad akademiškai turėtų savo aiškų kelią ir atsvertų objektyviu kritiškumu bet kokią neigiamą tendenciją ta linkme.

Čia ir iškyla Korporacijų, Sambūrių ir grupių reikšmė. Kiekviena ideologinė ar partinė grupė tarnauna apviesi neapsprendusius, suteikdami jiems dvasinę medžiagą. Akademiško asmenybės susiformuota pati, tų srovų veiklama.

Tolerancija yra žmogaus pripažinimas ir laikymasis tam tikros filosofinės mokyklos, neneigiant ir priimant kitų filosofijas ir pasaulėžiūras kaip vertingas ir reikalingas bendruomenai. Daugelis akademiškų pripažįsta tik savo galvosena, nesistengdami įžvelgti ko nors pozityvaus ar reikalingo kitose. Jie užsimeria teisybės ir realybės akivaizdoje, tuo sau autosugestijuodami, kad jie ir tik jie savo pasaulėžiūroje teisingi. Antri vel nežino patys savo pasaulėžiūros, tai šliedamiesi prie vienos, tai vel prie kitos grupės, pakludami vien aplinkybių vėjui.

Mūsų studentišką visuomenę sudaro įvairios ideologinės ir partinės grupės. Kiekviena jų yra įsirašę skambius ir augštus šūkius į savo vėliavas. Vien jų chorą kartoti neužtenka; visų pirma šūkių turi būti įgyvendinti savy, savo grupėj, tada, jeigu yra pasiekta tobulėjimo kulminacijos taškas, galima žvelgti į kitus, įsiskirti kelių kitus patobulinti.

Mūsų veikimas turi būti nukreiptas visų pirma į savęs tobulėjimą ir paruošimą, antra į savo grupės veikimą, trečia į kovą už pagrindinius žmogiškumo principus mūsų tautoj, gyvenamaj valstybėj ir kontinente.

Nukreipdami savo energiją į pozityvią linkmę — į pūdimus, išvengsime tarpusavio trynimosi ir tarhausime savo pasirinktai idėjai.

Apie laisvę ir mitus

GERBBIAMAS IR MIELAS VYTAUTAI KAVOLII,

dėkingas esu už Jūsų laisvą ir pakvietimą rašyti į Jūsų redaguojamą Studentų Žodžio skyrių. Džiaugiuosi galėdamas rašyti į skyrių, kuris nori išlikti nepriklausomas, — nes tai reikią, kad ir jo skaitytojai rekrutuojami nepriklausomos minties žmonių tarpe. O nepriklausomos minties skaitytojas, tai pats sunkiausias, bet ir idealus skaitytojas: jo skaitymas — nuolatinė kritika, sustojimas ties kiekvienu tašku, apsarstytas priėmimas ar atmetimas kiekvieno teigimo.

Jūs siūlote man temą — "Nūdienės liberalų", užduotis. — Prieš porą savačių, Paryžiuje, viena mano studentė, amerikietė, pagyvenusį poną, man pasistatė klausimą: kai mes buvome

jauni, vadinomės liberalais ir didžiavomės tuo; dabar žodis liberalas Amerikoje yra virtęs beveik keiksmazodžiu. Tad kas gi mes esame, ir kas yra liberalai? — Paaiškinau, kiek įmanydama, kad Prancūzijoje liberalas yra tasai, kuris nuo XVIII-ojo amžiaus laiko kapitalizmą ir su juo surįstas laisvas ekonomines valstybės tebuliausias ekonomines santvarka; tasai, kuris XIX-me amžiuje kovojo už politinių laisvių išplėtimą, įsitikinęs, kad jos tik vienos gali garantuoti laisvą kapitalizmo išbuvojimą. Kad šiandien liberalizmas kovoja už esamos tradicinės ekonominės ir politinės santvarkos išlaikymą ir yra konservatizmo sinonimas.

Liberalizmas yra pavojingas žodis, jis perkrautas, emociniu turiniu ir lengvai virsta keiksmazodžiu savo idėjiniam prie-

šui paniekinti.

Nei Jūs, nei aš nesame, turbūt, "liberalai" nei viena to žodžio prasme. Ir lietuviškai šiuo žodžiu greičiausiai norima pavadinti laisvą žmogumi. Tačiau net ir laisvės meilę ženklinti šis žodis gal nelabai tinka. Jau vien dėl savo etimologijos: ir liberalus žmogus — tai duosnus žmogus. Tokiai Voltare, sakysim, kuris visą gyvenimą kovavo ne dėl to, kad išsikovotų patys sau teisę laisvai kalbėti — jam jos netrūko — bet kad ta teisė būtų duodama kitiems. Trečioji Prancūzijos Respublika kovojo prieš Katalikų Bažnyčią ne tam, kad atimtų jai laisvę, o tam, kad ją nugalėjus, jai tą laisvę suteiktų, — ir dabar Prancūzijos Bažnyčia yra, turbūt, pati pažangiausia pasaulyje.

Šitoks gražus, bet ir naivus, laisvės kaip tolerancijos supratimas šiandien, jei ir neatgyvenęs, tai, atrodo, bent nebe pirmaeilis iš mūsų užduočių. Pirmiausiai, dėl socialinių veiksnių išryškėjimo: ką reiškia laisvė darbininkui, mašinui atbukinamam ir tenorinčiam tiktai miego, alkoholio ar laukinių vakarų filimų? — Antra vertus, galima savy klausiti, ką reiškia iš viso būti laisvu žmogui? Paskutiniojo pusamžio humanitarinių mokslų pažanga mums atidarė akis: žmogaus ne tik galvosena, bet ir jausmai ir pojūčiai yra apsaugoti savo dar kūdikystėje susidarytų kompleksų, šeimose ir visuomenėje įgyto auklėjimo, ekonominės ir socialinės esamos santvarkos. Ar galima tada kalbėti apie laisvą galvojimą, apie nepriklausomą mintį, tai suprantant kitaip negu didelį nuodirdumo ilgesį, kaip norą aiškiai matyti? — Laisvė — tai jau nebe tolerancija, o kova už tiesą, tiesą pirmiausia sau pačiam, o paskui kitiems.

Jūs rašote, kad skaites mano straipsnius apie lietuvių kalbą, apie mūsų istorinę galvosena, ir sakote, kad jie Jums patikę. Noriu Jums prisipažinti, kad tie keli mano straipsniai yra tik fragmentai bendrojo plano, kurį jaunoji lietuvių karta turėtų susidaryti, norėdama skelbti modernią Kryžiaus Karą prieš socialinius mitus, prieš tą visuotinę mitomaniją, kuri yra didžiausias laisvo žmogaus ir lietuvių priešinys. Keli pavyzdžiai. Lietuvių kalbos senumo mitaspovo plunksnos, kuriomis apsi-kašiojęs vaikšto dažnas lietuvis, nesuvokdamas, kad tai joks jo nuopelnas, — jei iš viso yra koks nors nuopelnas būti senu. Didingos kunigaikščių istorijos mitas — našta, persunkti mūsų kaimiečių tautai, pilnai jėgų kurti savą kultūrą ir savą ateitį. Bet apie juos jau kalbėjau kitur. Gražūs mitai, pavojingi vikrose mistifikatorių rankose: lietuviškos kaimo kultūros mitas — tuo metu, kai visų kraštų kaimo kultūros konservuojamos folkloro muziejuose, kada laikas palmti mūsų Lietuvėlę už rankos ir išvesti ją į didelį miestą, parodyti ją plačiam pasauliui. Tautinės vienybės mitas, kurį naudoja ir išnaudoja visos partijos ir sambūriai, — tada, kai mums reikia ne tuščiai skambančios vienybės, kuri blo-gai slepia antagonizmus ir napykantas, o nutylimo, bet visų gliai išjausto bendro lietuviško likimo vienumo suvokimo. Tra-pus demokratijos mitas, kuris reiškia teisę rekti, neduodant kitam kalbėti ir apšaukiant kiekvieną prabilstantį liberalu — be-dievu — komunistu. Krikščioniškosios moralės principų mitas, principų, kuriuos įsirašo

savo įstatus ir ideologijas net nieko bendro su krikščionybė neturinčios organizacijos, — tartum religija sur-determinuo-tų moralę — tuo tarpu kai tiek religija, tiek moralė yra tikrai dvi skirtingos vienos kultūros išraiškos. Ir t.t. ir t.t.

Nenorėčiau betgi užbaigti, ne-paminėjęs doro lietuvi mito. Doras lietuvis yra tasai, kuris, atsidūręs užsienyje, nuo ausros lig ausros, ir keldamas ir gul-damas, ir valgydamas, ir gerda-mas, ir dirbdamas, ir mylėda-mas, iki išeinamos vietos imti-nai — gražiai reprezentuoja Lie-tuvą. Kiekvienam aišku, kad tai nesąmonė, kad tai tik išgalvo-tas idealus tipas, kad lietuvis, koks lietuvis jis bebūtų, vis dėl-to yra ir žmogus su savo silpny-bėmis. Bet doro lietuvi mitas — bausis socialinės represijos ginklas atsakingo visuomenės atstovo lūpse. — Iš kitos pu-sės, doras lietuvis politinė pras-me — absoliutus konformistas, kuris arba niekad nekeitė savo nuomonės, arba, jei keitė, tai tik teisinga daugumai priimtina linkme, kuris savo įsitikinimus yra pasirengęs paaukoti vienybės vardan, pagaliau, tasai, ku-ris pirminis kalba apie dorą lietuvi.

Vienas atsakingas lietuviškos visuomenės pareigūnas — nesė-nai teko skaityti — užklaustas žurnalisto, kas daugiausia trug-dą Lietuvos laisvinimo byloje, nedvejodamas atsakė: "Bolsėvi-kai ir kiti". — Manau, mielas Vytautai Kavoli, jei Jums teko skaityti šį parašikimą, manau, kad Jūs supratote, kokią neiš-klių lietuvių kategoriją pridėn-gia šis žodis "ir kiti". — Ma-nau, pagaliau, kad iš šių kelių žodžių galima bus suprasti, ką manau apie idėjas — mitus, apie žodžius — policininkus ir apie sunkų kelią, kuris laukia lie-tuvių, norinčių būti laisvu žmo-gumi. Tačiau tai, man rodosi, yra kaina, ne perbrangi, kuria gali-ma išpirkti tremties ateitį. O gal ir Lietuvos ateitį.

Jus gerbiąs

Algirdas J. Greimas

Šių minčių autorius, vienas jaunesniųjų lietuvių profesorių, dėsto prancūzų kalbos istoriją Aleksandrijos universitete Egipte. Vasaros metu dirbdamas Sorbonos universitete Paryžiuje, su prof. G. Ma-torė pradėjo ruošti didesnę studiją apie Meno ir meninin-ko sąvokų evoliuciją XVIII-XIX amžiuose. SZ.

Konkursas

Siekdami pagyvinti studijuojančių Kolegų literatūrinį aktyvumą, Studentų Dienos ir Studentų Žodis skelbia eilėraščių ir reportažo konkursą. Konkurso sąlygos:

1. Dalyvauti gali kiekvienas studentas - t. e. studijuojas - janti JAV ir kt. laisvojo pasaulio kraštų universitete ar atitinkamoje mokslo įstaigoje.

2. Reportažas ar eilėraštis pri-siųstinas iki gruodžio 15 d. arba Studentų Dienų (J. Smulkštys, 806 W. Green St., Urbana, Ill.), arba Studentų Žodžio (Vyta. Kavolis, Wm. James Hall 106, Harvard University, Cambridge 38, Mass.) redakcijoms, kuriame skryliu norima kūrinių išspaus-dinti. Bet kuris dalyvis gali pri-siųsti ir daugiau negu vieną kū-rinį.

3. Redakcijos pasiilekia teisę spausdinti ir neprimijuotus kū-rinius.

4. Laimėjusiems simbolines premijas — po 25 dol. už geria-usius eilėraščių ir reportažų — yra paskyrusi Lietuvių Studentų

Santaros tikslai

Kol gyvename svetimuose kraštuose, siekdami Lietuvos išvadavimo, tol kova dėl mūsų Krašto laisvės ir mūsų pačių lietuviškumo yra mus ben-dram darbiu vienijančios pro-gramos kertiniai pagrindai. Į lietuviškumą mes smelkiamės laisvojo žmogaus keliu: per nuodirdų tiesos įsiekimą sau ir kitiems ir įsipareigojimą žmogui. (Lietuvių Studentų Santaros įstatų preambule).

Sukurtą Lietuvių Studentų Santarą ne tam, kad būtų viena daugiau tradicinė akademinė ideologinė korporacija. Jos tiks-las nėra ugdyti tos ar kitos grupės prieauklį ar indoktrinuoti jaunimą kuria nors ideologine dvasia — gal greičiau reformuo-ti ir tas grupes, ir tą dvasią. Ideologinį apsisprendimą Santa-ra laiko asmens laisvo pasirinkimo dalyku. Nesilydama savo nariams bet kurios ideologijos, Santara tuo pačiu išsina iš tradi-cinių ideologinių organizacijų eilės. Ir jos tikslas pasidaro nie-kas kita, kaip ugdymas kovoto-jų Lietuvos laisvinimo ir lie-tuvių tautinės gyvybės stiprinimo bare.

Tokiam kovotojui reikalinga ne tik lietuviško sąmoningumo, kurį Santara, drauge su kitomis

Santara.

5. Redakcijos pageidauja, kad reportažui tema būtų pasirinkta iš lietuvių studentų ar aplamai jaunimo gyvenimo, tačiau ši są-lyga nėra būtina.

Jury komisijos sąstatas bus paskelbtas vėliau.

Redakcijos skatintų kiekvie-ną plunksningą Kolegą ar Kole-gę konkurse dalyvauti — ne tiek dėl kuklios premijos, kiek dėl grumties džiaugsmo, paban-dant savo kūrybines jėgas.

Redakcijos viešai kreipiasi į lietuvių visuomenę, kviesdamos atsiliepti mecenatų, kurių rū-pų jaunimo kūrybingumo pa-skatinimas, ir kuris paskirtų panašią premiją už spausdini-mui tinkamą meno kūrinių (pie-šinį, tapinį, raizinį ar pan.), su-kurtą studento.

jaunimo organizacijomis, jam bandys įkvėpti. Reikia jam ir visuomeninio bei politinio pasi-ruošimo, — sveikos nuovokos, žinių, pajėgumo visuomeniniame gyvenime užimti šviesiam lie-tuviui deramą poziciją ir ją ap-ginti ir, pagaliau, sugebėjimo bendradarbiauti su skirtingų pažiūrų žmonėmis. Duoti mūsų studentijai visuomeninio ir poli-tinio susipratimo, įpratinti lie-tuvių jaunimą į sąmoningą Lie-tuvos vadavimo veiklą, padaryti juos efektyviais tos veiklos da-lyviais — buvo mintis, gyveni-man pašaukusi Lietuvių Studen-tų Santarą.

Siekdama jaunosios kartos or-ganizuoto įsijungimo į lietuvių tautos kovą dėl laisvės, Lietuvių Studentų Santara rūpinasi ir su-darymu tinkamų visuomeninio veikimo sąlygų. Santara turi aiškų tikslą ugdyti lietuvių vi-suomenėje tokias nuotakas, ku-rios vieningą darbą padarytų įmanomu ir kurios savo pozity-vumu patrauktų ir jaunąją kar-tą. Pirmoje eilėje tokios pilnu-tinai įgyvendintinos nuotakos yra tolerancija, humaniškas, demokratija, žodžio ir minties laisvė, drąsnesnė vaizduotė ir s a n t a r a tarp jų, kurie gali ir todėl turi sutarti.

Tolerantiškumas žmogui ir jo pažiūrom turi pakeisti mūsų tarpe įsikerojusį grupinį ir ide-ologinį fanatizmą. Tikslai pilnutinis šių idealų įgyvendinimas atvers duris į vieningesnę kovą dėl Lietuvos laisvės. Santara jau šiandien yra nemaža atsiekusi šia kryp-timi. Jos eilėse buriasi ir skau-gėtai, ir varpininkai, ir tautinių pažiūrų studentija, ir šviesinin-kai. Jie visi, užmiršę juos ski-riancius ideologinius ar politi-nius momentus, nuodirdžiai drauge dirba dėl bendrųjų lie-tuvių tikslų. Ir kitiems, kurie ryžtųsi užmiršti savo pažiūrą, jog tik jie vieni dori ir neklys-tantys, durs į Santaros talką atviros. Jinai yra organizacija, siekianti į vieną bendrą konkre-tų lietuviškas darbų suburti visą

tautiškai - demokratinį lietuvių jaunimą ir jį per sąmoningą vei-klą paruošti politinei ir kultūri-nei kovai dėl Lietuvos atstaty-mo, dėl žmogaus, Tautos ir Val-stybės laisvės, dėl humaniško ir tolerancijos santykiuose tarp žmonių, dėl teisės kiekvienam pačiam įsiskirti savojo kelio į lietuviškumą. (-)s

Santaros preambule yra iš-sakytos dvi pagrindinės srovės, šiam sąjūdyje susiliejusios. Pirmoji yra rezistencinė. Kova dėl Lietuvos išvadavimo ir dėl jaunimo lietuviškumo yra jos tikslas. Ji stoja prieš mūsų prie-šus — mūsų žudikus Tėvynėje, mūsų nutautintojus svetur. An-troji srovė yra mūsų kūrybinis atsakymas į klausimą, už ką sto-jame: už žmogų, laisvę ir įsipareigojusį sa-vo artimui, ir nuodirdžiai tarp daugelio falsifikatų įsiekanti tiesos, kuri prabylti jo asmens galmių ilgesiui — nes kitokia tiesa, pagaliau, nėra verta ne tik įsiekimo, bet ir paprasčiausio nusipajovimo.

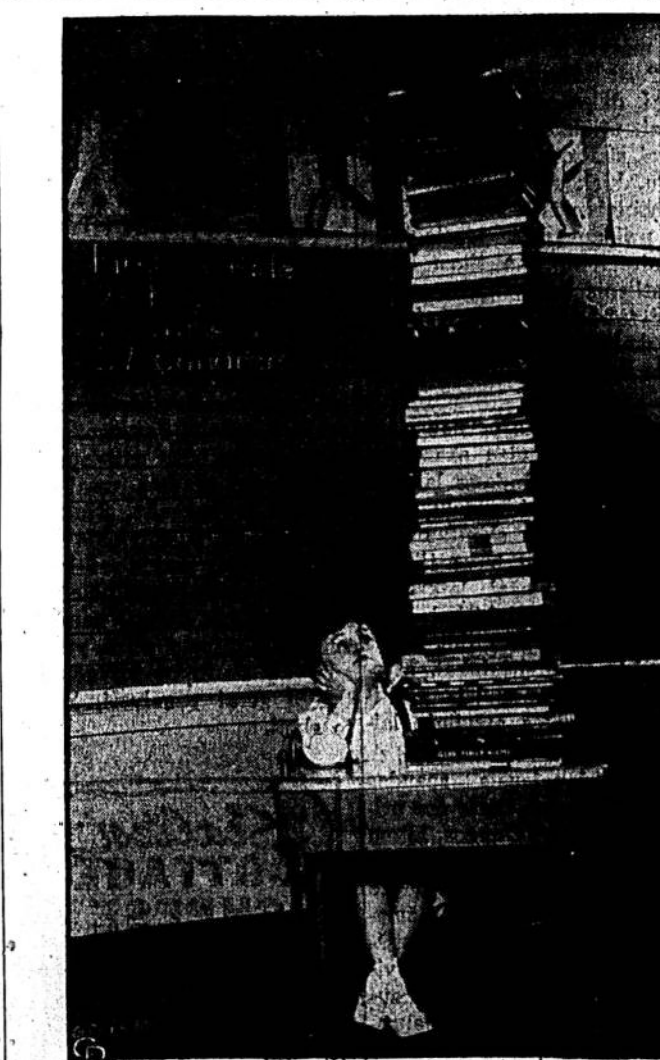
Santaroje yra vietos įsiekoto-jams ir kovotojams, nes jų abie-jų žygis tas pats. Prieš mūsų tautos priešin ir prieš sustingi-mą, abejojimą ir neviltį, kurie yra šiandienės žmonijos priešin, Santara iškelia laisvę ir kūrybingų žmonių bendruomenę, kuriai tiesa yra tai, kas kuriama ir dėl ko kovojama. Kūryba yra tiek pat kova su nevertumu savyje ir kituose, kiek protinga politi-nė kova yra vertybių kūryba. Kovoje su komunizmu mes iš-ryškiname vertybes, kurios jį nugalės; ir tų vertybių įsiek-o-me, kaip pirmieji krikščionys, visu savo ne tiek mažą patyru-sios ir ne tiek mažą nukentėju-sios jaunystės nuodirdumą. (K.).

PORA PASTABŲ APIE MENĄ TREMTYJE

"Žinoma, grįžčiau Lietuvon, bet kažin ar dailininkui, ku-ris čia "netapo" kopyliūliu, smulkelių ir apgruvusių tvo-rų, bus durs Lietuvos atida-ras? Man, asmeniškai, tai yra didžiausias klausimas". (Iš vieno 24 m. dailininko atsaky-mo į anketą).

Negalima ir nedora iš trem-tyje dirbančio menininko rei-kalauti patriotizmo. Tokio pa-triotizmo, kaip jis suprantamas politikoje ar publicistikoje. Me-nininkas yra patriotiškas, jei jis kuria savo tautai — tačiau pa-likime jo paties vizijai, ką ir kaip jam kurti. Yra jis meni-ninkas tik tuomet, kai išsako tai, ką jaučia savy. Ir kadangi jis tik tikra kūryba tarnauja sa-vo tautai — jai jis tarnauja tik tuomet, kai lieka bekrasčiai iš-tikimas sau. Mėginti iš šalies nustatyti jo tikėjimui pavidalą yra ne tik bandymas jį išpie-rvartauti kaip žmogų, bet ir su-naikinti jo kaip menininko nau-dingumą bendruomenei. Kurda-mas meną, jis bendruomenei iš-tikimiau tarnauja, negu meną profanodamas. Užsakyti iš jo "patriotine" kūrybą būtų jam raginimas meną profanuoti. Kaip tik tai gi ir būtų nepatrio-tiška, nes atimtų mūsų tautai galimybę įsijausti tai, ką ji tikrai turi ir gali iš savo vaikų gauti — visa, geriausia, kuo modernaus žmogaus dvasia atliepia savo pasaulį.

Menas, kaip ir filosofija, turi palikti laisvas įsiekoti savų illu-zijų ir tame vykame išbandyti visas galimybes. Net ir tas, ku- (Perkelta i 6-tą pusl.)

Kiek daug knygų reikės išmokti, kol iš pirmojo skyriaus pasieks ir baigs auštuntąjį.

STUDENTŲ ŽODIS

PORA PASTABŲ
APIE MENĄ
TREMTYJE

(Atkelta iš 5-to pusl.)

rios padoriai, bet persunkios vaizduotės filistinui išrodo stačiai kvailos. Teneužmiršta filistinas, jog tik iš laisvo minties ir vaizduotės žaismo gema ir atgema vertybės, istoriškai vis atnaujinusios žmogiskosios kultūros polėkį. Iš individualių sapnų išskristalizuoja „iluzijos“, dėl kurių minios eina mirti. Kaip tik tomis iluzijomis — tomis didžiosiomis tiesimis — yra jos gyvos. Ir pasaulyje, kuriame daugiau žmonių kasdien prisiverčia mirti dėl to, kad jie neberanda kam gyventi, negu gyventi ir mirti dėl ko nors — laisvas minties ir vaizduotės žaismas yra žmogui darytis labiau reikalingu, negu griežtoji mašinų, laikrodžių ir reikalavimų monotoniška. Pastaroji veda žmogų iš proto ir iš savo vertės pajutimo. Pirmasis bando jį paveikti, kad jis tai suprastų.

Klasiniai — sakykime penktojo šimtmečio pr. Kr. — graikų menininkai reagavo į bendruomenės jiems duodamą impulsą, atliepami jos pačios tikėjimui. Didelis ir tikras buvo anuomet šis tikėjimas. Todėl ir vizija, kuria graikų menininkai atsakė savo bendruomenei, išliko autentiška. Davė jie meną, kuris buvo sykiu ir patriotiškas ir didis, kadangi bendruomenė gyveno patriotiniu jausmu, jog visa, kas ji buvo, ji buvo tikta kaip bendruomenė. Bendruomenės ateitis, jos pergalės, jos žygiai — buvo reikšmingoji tema, kuria tikėjo visi piliečiai drauge.

Menininkas yra bendruomenės dalis. Menas yra socialinės sistemos elementas. Tikėjimas, kuris bendruomenę persunkia, apsupa, jį apspresdamas, ir menininką. Jei bendruomenėje, kurioje kiekvienas tiki savąją bendruomenę (ir kurioje patys dievai yra išimtinai bendruomenės dievai ir jos solidarumo simboliai), ja tikėjo ir menininkai — jie galėjo sukurti reikšmingą patriotinį meną, nes kuo jie tikėjo, tai ir kūrė. Bet šiandieniam pasaulyje jau tikima beveik vien a s m e n s tikslais, jo privatinėmis vizijomis, jo separatistiniu individualizmu. Net dievai, atrodo, tik tam užleido vietą Dievui, kad dievybė iš bendruomeninio santykio su antgamte tikrove virstų visiškai individualiu — arba hipokritišku.

Jei bendruomenė tikėjo individualiu ir pati suskilo į atomus, tai negalėjo likti ir menininkas bendruomenė tikintis. Nusigręžė jis į individualizmą, savo paties ir aplinkinį. Tačiau ne individualistinis posūkis yra modernio meno menkystės — ten, kur jis iš tikrųjų menkas — šaltinis, o greičiau tai, kad menininkas tiek pat mažai surado gyvenimo ir mirties vertę vizijai, jį supančiuose bendruomenės atomuose, kiek ir savy. Jis ne tik nebeturė tikėjimo bendruomenė — ir dėl to patriotinis menas, kurį jis kūrė, yra blogas, — bet ir išvis didelio tikėjimo. Modernusai menas ir yra daugiausia išraiška reikšmingos tiesos neturėjimo nei bendruomenėje, nei menininko smegenyse.

Į bendruomenėje pajustą reikšmingo tikėjimo stoką menininkas atsako, jai savo menu parodydamas to stiliaus nykumą. Pačiai bendruomenei ši tema jau per gerai pažįstama, kad ji ryžtųsi ją atpažinti dar ir meniška išskristizuoti vaizdu. Tai tik padidintų ir taip vis sunkiau pakeliamą jos psichinę kančią. Todėl ji nusistato modernaus meno nasuprasti. — Tačiau menininkas ir pats kencia, negalėdamas bendruomenėje surasti reikšmingos tiesos, kuri jį įkvėptų dideliu tikėjimu — ir dideliu menui, kuris gema pirmojo

apvaisintas. Bendruomenė verčia menininką likti menkiesniu nei jis būtų, jei ji jam suteiktų kuo tikėti. Ir dėl šio nuodėminio netikėjimo ji pilnai užsitarnauja menininko keršto: menininkas atspindi bendruomenę negatyviai, jai priešinamasis, su ja kovodamas. Jame nėra likę nė trupinio to pozityvaus, pasididžiuojančio gerėjimo, kuriuo klasiniai graikai atliepė ir jam žino savąją bendruomenę.

Modernus menininkas bendruomenę nesigėri (jis išvis retai kuo gėrisi). Nenuostabu, kad tuo, ką ji randa jo kūriniuose, nesizavi ne moderni bendruomenė. Randa jina gi juose ne tik atomizuotą ir bet kokiai reikšmingai tiesiai svetimą save, bet dar ir menininko protestą prieš tą praeikimą, kuriuo jina kūrėją pasmerkė būti kultūrinės dezorganizacijos įspūdių registratoriumi be kūrybai pajėgus tikėjimo. Hell has no fury like an artist scorned. Modernus menas yra protesto menas prieš menkystę, gaubiančią bereikšmį gyvenimą, ir chaosą, kuris savo nenugalimumu tą gyvenimą ir daro bereikšmiu. Ir todėl prieš modernųjį meną kaip tik tie labiausiai protestuoja, kurie menkystės ir chaoso išvis nepajėgia užčiuopti, kol pakenciamai veikia duonos spirgimo aparatas ir kanalizacija. Tie du poliai, tarp kurių įtelpa visa jų „modernaus“ gyvenimo proza ir poezija.

(B. d.)

UŽUOMINOS

Idomijų duomenų apie tai, kaip priklausomybė Lietuviškom organizacijom siejasi su mūsų spaudos skaitymu duoda šį pavasari pravestoji studentų tarptautinė spaudos anketa. Iš atsakusių, kurių organizacinė priklausomybė galėjo būti atsektą, 37 pasisakė esą skautai, 37 ateitininkai, ir 18 — priklausą vien Studentų Sąjungai.

Skautai, kaip iš atsakymų pasirodė, skaito daugiau liet. laikraščių (vidutiniškai 4.6), kaip ateitininkai (3.8 — abu dienraščiai buvo dėl savaitgalinių prieu užskaityti už du laikraščius). Ateitininkai užtat skaito truputį daugiau žurnalų (3.7), kaip skautai (3.2). Šie skirtumai, nors jie ir atkreipia dėmesį į tai, kad ateitininkuose gal skirama daugiau dėmesio kultūrai, o skautuose — visuomeniškumui (tai matyti ir sulyginus „Mūsų Vytį“ su „Ateitimi“), nėra traškiškai dideli. Idomu, jog studentai, priklausą vien stud. sąjungai, skaito maždaug tiek laikraščių, kiek ateitininkai (3.6), bet žymiai mažiau žurnalų (2.0). Jei priklausymas ideologinėm organizacijom tam tikru laipsniu atliepia lietuvišką sąmoningumą, tai ne laikraščiai, bet žurnalų skaitymas atrodo esąs jautresniu lietuviško intereso rodikliu.

Studentai, kurie priklauso, be stud. sąjungos, vien skautams, skaito skautiškai daug laikraščių (4.4) ir mažai žurnalų (2.1). Kurie priklauso skautams ir ateitininkams (jų buvo tik 5), skaito labai mažai laikraščių (2.6), bet ateitininkaiškai daug žurnalų (3.8). Skautus, kurie yra sykiu ir ateitininkai, atrodo, daugiau apsprendžia ateitininkaiškai spaudos atžvilgiu laikysena nei skautiškai.

Tačiau daugiausia spaudos skaito tie skautai, kurie dar priklauso, be stud. sąjungos, kitom organizacijom, tačiau ne ateitininkams. (8.3 laikraščiai ir 8.8 žurnalai). Tokių yra tik 4 žmonės, ir todėl duomenys statistiškai nereikšmingi. Šio augšto vidurkio kaltininkai yra tie skautai, kurie priklauso nepriklausomiesiems studentams (nors toki klausimo anketoje nebuvo, nepriklausomaisiais spori...

kai prisipažino 5). Pastarųjų vidurkis yra pats augščiausias: 8.6 laikraščiai ir 12.0 žurnalų. Šioje, kartu ir skautų grupėje, yra ir pats didžiausias lietuviškos spaudos skaitytojas tarp studentų: 13 laikraščių ir 26 žurnalai.

Atkreiptina dėmesio ir į tai, kad nors buvo tiek pat skautų, kiek ir ateitininkų, atsakusių anketa — „Mūsų Vytį“ skaito tik 16, „Skautų Aidą“ — 17, gi „Ateitį“ — 43. Užtat „krikščionių demokratų jaunųjų“ oficiozų „Mūsų Jaunimą“ skaito beveik vien... nepriklausomieji.

Pasaulyje, kuriame gyvename, iš moters reikalaujama tokio pat visuomeniškumo ir pilietinio susipratimo, kaip ir iš vyro. Tradicija, jog moters visuomeninė paskirtis yra gerai paruoštas pietumis ir meilumu malšinti vyro visuomeninėje veikloje sujudintus nervus, kad jis būtų dar geresnis visuomenininkas — priklauso, laimel, prie palaidotųjų. Bent kiek tai liečia mus, visada džiaugėmės kiekvieno kompetentisku mūsų kolegų pasirodymu visuomeniniame gyvenime, nes jautėme, kad kiekvieno tokiu žingsniu buvo griunama neteisėta, visuomeniškai neproduktyvi ir nehumaniška pažiūra. Vienintelis gabumas, kurio merginoms iki šiol trūko, kad užimtų visuomeniniame mūsų gyvenime lygią vietą su tais, kurie ten iki šiol daugiausia (bet ne visada gduariais) reikšėsi, buvo drąsa.

Tokios drąsos, turime konstatuoti, ima rastis vis daugiau. Organizacijos, kurioms kolegės vadovauja, priklauso prie geriausių vadovaujamųjų. Nors dar esama didelės baimės prabilti suvažiavimuose, kurių salėse beveik vien vyriški balsai skardai, praktinėje veikloje studentės ima rodyti net daugiau susidomėjimo, o ne retai ir nuovokos, kaip vyrai. Didesnė merginų nei vyrų proporcija lankosi susirinkimuose ir dirba juos dū bei baltus darbus. Vienam studentų sąjungos skyriui (Detrote) pirmininkauja studentė, kito (Baltimorės) visą valdybą sudaro vienos kolegės. Dviejų vietovių Santaros įgaliotiniai yra studentės — abiejomis didžiuojamasi. Reikšiami jos ir spaudoje. Ima, kaip parodė Tabor Farm konferencija, reikšti protingas mintis ir suvažiavimuose. Ne senį įvykiai parodė, jog merginos, ir pakliuvę į valdžią, neapanka taip greit, kaip kailurke vyrai, organizacinio egoizmo vardu, prieš svarbiuosius ateities uždavinius. Atvejais atvejais jos yra parodžiusios daugiau visuomeninės išminties ir pramatymo, negu tie, kurie jau rečius barzdos yra priskute. Salituojami veikliausias kolegės, iš jų lauksime, pagal amerikietiška tradiciją, vis daugiau ir vis geresnių mūsų veiklos dalyvių.

Šnekama, kad vienos ideologinės organizacijos žmonės priėjo išvados, kad tai organizacijai būtų naudingiau, jeigu Lietuvių Studentų Sąjungos rinkiminė tvarka būtų pakeista. Tuo reikalu jau pradėta gerai organizuota propaganda. Studentai, susidūrę su pasiūlymais keisti jau ketvirtus metus veikiančius įstatus — kurių pagrindinė silpnė, kad jais kartais naudojasi žmonės, kuriems etika yra tai, apie ką skaitoma knygoje, — turėtų gerai pagalvoti, kas už to slypi.

N.

AKADEMINIAME PASAULYJE

Rugsėjo 8-10 dd. Tabor Farmoje susirinkę, nepriklausomų, į studentų suvažiavimą nutarę persiorganizuoti į Lietuvių Studentų Santarą. Suvažiavimas išsklaidė ilgesnių V. Kavolio, S. Simoliūno, Z. Rekašius, L. Sabaliūno paskaitų, Br. Juodelio ir J. Šmulkščio organizacinių pranešimų, Ant. Olio, S. Biežio ir kun. A. Trakio prakalbų, o rugsėjo 8 d. paminėjo Tautos šventę gražia ir reikšminga dr. V. Sruogienės paskaita. Suvažiavim

STUD. AT-KŲ S-GOS
SUAŽIAVIMO
REZOLIUCIJA

Studentų Ateitininkų Sąjungos metinis suvažiavimas, įvykęs š. m. rugsėjo 8-10 d.d. Watervliet, Mich., tvirtai pasisakė už glaudų studentų at-kų bendradarbiavimą su visomis lietuviškomis akademiniomis organizacijomis. Ta pačia proga, ryšium su šiemet spaudoje pasirodžiusiais straipsniais, bei diskusijomis, bendrosios Lietuvių Studentų Sąjungos atžvilgiu suvažiavimas randa gyvo reikalo pabrėžti, kad:

1. JAV Lietuvių Studentų Sąjungą jis traktuoją, kaip bendrinę lietuvių studentų organizaciją, kurios tikslai ribojasi lietuviškų ir akademinių reikalų sprendimu bei lietuviškąją reprezentaciją;
2. Studentų Ateitininkų Sąjungą jokių atžvilgiu nėra laikytina JAV Lietuvių Studentų Sąjungai subordnuota dalimi;
3. Atskiri studentai ateitininkai, priklausą šitai bendrinei lietuvių studentų organizacijai kaip jos nariai, joje nedalyvauja Stud. At-kų Sąj. vardu ir Stud. At-kų Sąjungai neatstovauja;
4. Kai kurių asmenų noras ir viešos pastangos paneigti studentams teisę šios bendrinės organizacijos plotmėje laisvai grupotis ir tokiems laisvoms susigrupavimams laisvai pasirinkti rinkiminius šūkius ar rinkiminio srašo pavadinimą, nesuderina su JAV Liet. Stud. Sąjungos demokratine santvarka;
5. Neteisėtinai ir nepagrindžiamai kaltinti Stud. At-kų Sąjungą, kaip šaltinį šio pavasario rinkiminių intrigų, yra nebičiuliška ir negarbina.

Suvažiavimas išreiškia viltį, kad ateityje JAV Liet. Stud. Sąjungos bus bendradarbiaujama nuoširdžiau ir kad tuo būdu tos organizacijos darbas bus darnesnis ir našesnis.

Suvažiavimo vardu
Suv. darbo prez. pirmininkas

Ateitininkų suvažiavimas, davęs šį naudingą pasiašikimą dėl sau artimų asmenų veiksmų, dar liko skolingas paaiškinti, kuo — jeigu išsivalgojimas faktiškai organizacijų dviejų sąveikų laikotarpiai yra „demokratinės santvarkos“ požymis — 1940 m. sugalvota „Darbo Lietuvos Sąjunga“ buvo blogesnis, nei 1954 m. išgalvota „Aktyviųjų Studentų“ organizacija. Abi visiškai fiktyvios, abi egzistavo tik porai savaitių, ir tik tam, kad nuo visuomenės būtų nuslėpta kandidatų priklausomumo vienai ir tai pačiai organizacijai faktas, kuris kaip tik ir buvo žymė, juos subūrusi į vieną sąrašą.

Mes jaustumėm atlikę savo pareigą, jei mums pavyktų įtikinti bičiulius ateitininkus, kad „su demokratine santvarka“ yra suderintini ir tokie metodai, kuriuos naudojasi ne vien tos politinės srovės, kurios turi ką nors nuslėpti. Noras savo veidą ir vardą nuslėpti gali išplaukti tik iš sumanymo naudotis tokiais metodais, nuo kurių gali tekti nusiplauti rankas. Tada, be abejo, patogiau, jei „kalta“ kažkokia fiktyvi, nebeegzistuojanti grupė. Tačiau mažiau garbinga, ir jau visai nebičiuliška. Tikrai visišką garbingumą gali būti atstatyti apgrautas studentų tarpusavio pasitikėjimas. Red.

ka, N. Stadnikaitė, G. Dragunavičius, J. Ulėnas, E. Kaminskas, R. Brickus, N. Kanisaukaitė, R. Tamošiūnas, M. Ingelevičiūtė, A. Kanaukaitė, V. Strolia, S. Liaukus, R. Kezys ir kt.

• Dalia Čepulytė jau kuris laikas sėkmingai pranešinėjo Philadelphia Lietuvos Bendruomenės radio pragramoje. • Studentų ateitininkų naują valdybą sudaro K. Kebliškis, I. Lušytė, V. Vaitas, R. Leimonas, A. Kebliškis, P. Zaranka. • Edvardas Kaminskas davė skauto vyčio įžodį „Rambyn“ ka ir Kerelis, o sekretoriav Garmūtė ir Tallat-Kelpšaitė. Laužys vedė Babickas ir Griškelytė. Buvo stebėtasi, kad programa pajėgė kiauą dieną išlaikyti dalyvių salėje, o organizacinis bendravimas nenutrūko ir po to.

• Urbanos akademikai skautai išsitrinko valdybą iš Mikėno (pirm.), Babicko, Bakaičio, Jėčiaus ir Klorės.

• Urbanos lietuvių studentų draugija, kuriai šiemet priklausys apie 90 ten studijuojančių studentų, rugsėjo 30 d. išrinko naują valdybą V. Gaškaitę, Br. Juodelį, R. Babicką, Alg. Bakaitį ir A. Avizienį. Narių skaičiui ir jėgų stiprumui šis skyrius vienas pirmųjų studentų sąjungoje — malonu todėl pasveikinti išrinkus valdžion tikrai pajėgius žmones.

• Strassbure rugsėjo mėn. pabaigoje įvyko Europos akademinių jaunimo konferencija, sukurta Laisvosios Europos Universiteto. Svarstyto funkcionalinės Europos integracijos problemos. Dalyvių tarpe buvo ir lietuvių studentų.

• Nuotalkingas Initium Semestri buvo spalio 2 d. surengtas Brocktono lietuvių studentų. Dalyvavo daugiau 150 svečių, jų tarpe nemažai studentų iš New Yorko, Hartfordo, Putnamo, Worcesterio, Waterburio, Bostono, Providence ir kitų Naujosios Anglijos vietovių. Gražia programėlė išpildė vietos studentų. Suvažiavė buvo trumpai supažindinti su atskirų studentų sąjungos skyrių veikla. Programai vadovavo V. Janonis.

• Sokiams grojo naujai susiorganizuoti, bet turinti puikų repertuarą, kapela 4 Studentai.

• Prie Lietuvių Studentų Sąjungos JAV yra įsikūrus užsienio skyrius, kuris dabar steigiasi išleisti anglų kalba informacinį biuletenį, keturis kartus per metus 1,000 egz. tiražu.

• Gediminas Dragūnavičius, vienas iš veikliausių Hartfordo studentų ir sąjungos skyriaus išdininas, išvyko studijuoti į Connecticut universitetą Storrs miestelyje. Ten pat studijas tęsti persikėlė iš A. Krikščiūkaitės iš Hartfordo. Connecticut universitete dabar studijuoja apie 10 lietuvių studentų.

• Rugsėjo mėnesį prie New Yorko įvykęs sambūrio „Šviesos“ suvažiavimas įvykiaus „Šviesos“ valdybą išrinko stud. J. Bilėnį, J. Valaitį, J. Vilgali, stud. Alg. Gurecką ir K. Balčiauską.

• Jauniausiam studentų sąjungos skyriui — Waterburio — jau pavyko į savo veiklą įtraukti penkiolika studentų. Vasaros metu buvo surengta sėkminga gegužinė. Energingąją valdybą sudaro A. Kudirka, A. Žukauskaitė ir Sigitas Liaukus.

• Raminta Mantautaitė pasitraukė iš Draugo studentų skyriaus. Dabar rašo diplominį darbą apie grupių teorijas modernioje algebroje. Nauju redakcinio kolektyvo nariu buvo įtrauktas Marija Ingelevičiūtė iš New Yorko.

• Bostono universitetą ispanų kalboje magistro laipsniu baigė A. Vaznyus. Kanadoje P. Skinkis baigė George and William kolegiją ir žada studijas tęsti McGill universitete.

• Algis Banevičius, studijojąs teisę Bostone, gražiai pravedė rytinio pakraščio skautų stovyklą. Jam daug pagalbėjo studentai D. Barmūtė, V. Pilel-

College Hartforde ir gavo bakalaurų laipsnį. Jos specializavimosi sritis buvo kompozicija. Magna cum laude Bostono universitetą baigė Ona Bucevičiūtė. Abi naujosios diplomantės studijas tęsia, norėdamos įsigyti magistro laipsnius.

• Z. Rekašius pradėjo dėstyti elektrotechniką Wayne universitete Detrote, tęsdamas studijas ir toliau, o St. Matusevičius dėsto Clevelande, Case Institute of Technology.

• Liūda Griškelytė nuo šio SŽ nr. įsijungia redakcinio kolektyvo sąstatai. Ji studijuoja biznio administraciją, dienomis tarnauja, yra Detrote skaučių akademikų pirmininkė, studentų valdybos narė ir Santaros Detrote įgaliotinė. Redakcinis kolektyvas džiaugiasi gavęs vieną darbštų narį.

• Anglijos lietuviai studentai buvo vasaros metu suvažiavę į pirmąją savo konferenciją. Konferencijoje buvo diskutuoti lietuviškos išlaikymo, šalpos, informacijos ir kiti akademiniai klausimai. Nutarta bandyti užmegzti ryšį su Free Europe universiteto atrankos komisija, leisti informacinį organą, įsteigti Lietuvių Studentų Šalpos Fondą (įstatų rengimo komisiją sudaro G. Gladkauskas ir J. Kalvis) ir susiorganizuoti į Anglijos Lietuvių Studentų Atstovybę.

Į Atstovybę išrinkti pirm. D. Sadūnaitė, sek. V. Fidleris ir išd. J. Kalvis. Atstovybės adresas: D. Sadūnaitė, 44 Nelson St., Shotton, Nr. Chester, England.

• Clevelando studentai spalio 24 d. ruošia jaunimo akademiją spaudos atgavimo sukakčiai paminėti.

• Į studentų sąjungos Detrote skyriaus valdybą išrinkti: pirm. D. Racevičiūtė, I. Griškelytė, Z. Pajaujįs, J. Polikaitis, Pr. Zaranka.

• Su gruodžio mėnesio numeriu Santarvės atidaromas studentų skyrius, kurį redaguos A. Melnikas, S. Šimoliūnas, G. Zauzniūtė (šiuo atfaisme Ak. prosvaitėse neteisėtinai paskelbtą žinią, kad į redakciją įeina Alg. Gureckas).

• Danute Racevičiūtė, Detrote studentų pirmininkei, netruksta nei energijos nei gabumų reikštis net keliose visuomeniško gyvenimo plotmėse. Vaidina teatre, rašo laikraščius, aktyviai darbuojasi su skautais, o dabar vadovaus visų studentų bendrai veiklai Detrote.

• Studentų Sąjungos centro valdybos posėdyje, į kurį buvo pakviesti ir kuriame dalyvavo tik vienos grupės atstovai, naują sąjungos pirmininku išrinktas A. Sužiedelis.

• Kolegos, kurie prenumuoja Dirvą specialia studentams skirta kaina, (2.50 dol. metams), prumeratą pratesti prašomi per Stud. Žodžio redakciją.

• Atkreipiame dėmesį į paskelbtą SŽ redakcijos adresą.

miegoti
ramiai
naktimjauskitės
GERAI
rytoj

Gerkit pieną prieš gulant. Moksliniai bandymai parodo, kad pienas nuramina jus, atneša miegą greičiau, padeda jums patogiau pramiegoti visą naktį. Užmikit sveiku, natūraliu, ramiu būdu. Gerkit pieną prieš gulant kas vakarą!

MILK PRODUCERS
FEDERATION OF CLEVELAND
1301 E. Webster Avenue
Cleveland 15, Ohio

Clevelande ir apylinkėse

SPAUDOS MĖNESIO PARENGIMAI

Spalio 24 d. 11:30 val. lietuvių salėje įvyks lietuvių spaudos atgavimo 50 metų sukakčiai skirta jaunimo akademija. Rengia Lietuvos Studentų Sąjungos Clevelando skyrius. Programą atliks pats jaunimas, tad į šią akademiją visų pirma visas mūsų jaunimas ir kviečiamas. Bet auklėjama ir lietuvių visuomenė. Spalio 31 d. 6 val. vak. lietuvių salėje spaudos sukakčiai paminėti rengiamas literatūrinis moterų kūrybos vakaras. Reikalai duos akt. H. Kačinską, taip pat dainuos solistė J. Kristolaitė-Daugėlienė ir kt. Tuo pat metu bus surengta ir literatūros parodėlė. Šiam vakarui tikimasi visų dėmesio.

53 BORELIO NARIAMS

L. T. S-gos Clevelando skyriaus 53 būrelio vadovui K. Cincui išvykus Chicagon, būreliui vadovauti pradėjo Stasys Astrauskas — 1334 Ansel Rd., Cleveland 6, Ohio.

Visi nariai yra sumokėję tik iki rugpjūčio 1 d. 16 Vasario gimnazija yra sunkioje ekonomiškoje padėtyje, todėl prašomi nedelsiant siųsti nario mokesčių naujam vadovui.

NEO LITHUANIA 32 METŲ SUKAKTIES MINEJIMAS

Įvyks lapkričio mėn. 6 d. 6 val. vakaro Colonial Garden salėje (1960 E. 99 St.). Minejimo metu dainuos Aldona Stempuzienė. Į minejimo vakarienę šiuo metu studijuojantys duodame nuolaidą. Pakvietimų reikalu kreiptis: RA 1-3592.

Sekmadienį, lapkričio mėn. 7 d. Naujosios parapijos bažnyčioje įvyks pamaldos už žuvusius ir mirusius korporacijos narius. Pamaldų metu taip pat giedos A. Stempuzienė.

ATIDEDAMAS CLEVELANDO SKAUTŲ LAUŽAS

Spalio 24 dieną skelbtasis Clevelando Skautų Vietininkijos laužas nukeliamas į lapkričio 14 d. Vietininkija savo parengimo datą buvo iš anksto užregistravusi Clevelando LB valdyboje. Deja, kita organizacija, nebodama nusistovėjusios tvarkos, vėliau pasirinko tą pačią dieną savo koncertui. Skautai, respectuodami tos organizacijos idėjas ir tikslus, sutiko atidėti savo laužą.

PADEKA

Mūsų mylimam vyrui ir tėveliui A. A. maj. Broniui Bartkūnui mirus, visiems giminiams, artimiesiems, pažįstamiems ir lietuviškos organizacijos, pareiškusiems užuojautas laiškais, telegramomis ir per laikraščius, prisijungusiems gėlių, užsakiusiems šv. mišias, karininkams nešusiems karstą ir visai Clevelando visuomenai gausiai jį lankiusiems ir palydėjusiems į kapines, reiškiamo giliai padėką.

Ypatingai dėkojame "Čiurlionio" ansambliui ir jo vadovui p. A. Mikulskiui lietuvišką giesmę pagerbusiems velioni. Nuosirdžiai dėkingos L. K. S. "Ramovės" atstovui gen. Tallat-Kelpšai karininkų vardu ir inž. J. P. Žiūriui Lietuvos Bendruomenės vardu tariusiems atsisveikinimo žodį.

Lūdinčios žmona Sofija Bartkūnienė ir duktė Aldona.

CLEVELANDO POTVYNIŲ

Praėjusios savaitės tęgėję net du kartus Clevelande kaikuvių rajonus užklupo staigus lietus. Daug kur į rūsius išveržė vanduo ir pridarė nuostolių.

ATSISAUKIMAS Į CLEVELANDO VISUOMENĘ

Clevelando Lietuvių Studentų skyrius, atsiliepdamas į Los Angeles lietuvių visuomenės atsisaukimą paremti mūsų mokslininką prof. Mykolą Biržišką, nutarė tokį vajų praveisti Clevelando visuomenės tarpe, šis darbas atneš gerų vaisių tik tuomet, kai visuomenė pritaris ir padės. Tad studentai kreipiasi į visus Clevelando lietuvius, prašydami neatsisakyti paremti šio vajeus savo auka. Apie prof. Mokyto Biržišką nuopelnus kiekvienas žino, gi jam atsidūrus į sunkią materialinę padėtį, turėtume padėti. Vajus vyks nuo spalio 10 d. iki spalio 30 d., pravedamas Clevelando studentų su Bendruomenės pritarimu. Apie jo rezultatus bus informuota spauda ir radijo. Tikėdamiesi visų nuosirdaus pritarimo, dėkojame visiems, kurie supras šio vajeus reikšmę.

Clevelando Studentų Valdyba

ALRKF KONGRESAN

is įvyrai JAV lietuvių kolonijų buvo susirinkę gausūs būrys katalikiškosios srovės veikėjų. Nemažai iškilnėse dalyvavo ir clevelandiečiai. Jei ne smarkiai lietingas oras, būtų tikrai daugiau dalyvavę pamaldose ir spaudos minėjime.

N. AUKSTUOLIENE

šį sekmadienį, spalio mėn. 17 d. 12 v. Giant Tiger televizijos programoje, per WEWS (kanalas 5) stotį, pasirodys antrą kartą. Kviečiame klausytis.

VL. BRAZILIO DRAMOS STUDIJĄ

spalio 16 d. vaidina Chicagoje, Lietuvių Auditorijoje, "Sulaužytą Priesaiką". Su šiuo vaidinimu yra pasirodę Clevelande ir Pittsburghe.

NEUŽMIRSKITE KAD:

spalio 24 d. šv. Jurgio parapijos salėje įvyks Balso 38 skyriaus rengiamas vakaras-operetė. Operetėje dalyvauja solistas Julius Kazėnas ir kiti dainininkai, su šv. Jurgio parapijos choru. Operetė akompanuoja pagarsėjus latvių stygų orkestras.

Po programos parapijos salėje vyks šokiai, grojant latvių orkestrui.

Kviečiame visus Clevelando ir apylinkės lietuvius atsilankyti į vakarą ir tuo prisidėti prie Balso vajeus, sušelpiant ligonius, invalidus, senelius, vaikus.

AR JAU ATLIKAI SAVO PAREIGĄ?

Clevelande gerai vyksta metinis Balso vajeus padėti vargstantiesiems lietuviams Europoje. Dar yra daug lietuvių, kurie nepaaukojo Balso vajui. Jeigu dar neatlikai savo pareigos, tai laikas pasiskubinti.

Aukas galima įteikti Dirvoje, Spaudos kioske ir paskiriems rinkėjams atsilankiusiems į namus.

Nepamirškime, kad vajeus jau gerokai įpusėjo ir mažai beliko iki spalio 31 dienos.

PARDUODAMAS BUVĘS SĖRMENŲ NAMAS,

TINKAMAS KLUBUI AR ŠIAIP KOKIAI ORGANIZACIJAI. Žemai 2 dideli ir 2 mažesni kambariai. Antram augšte: butas gyvenimui, virtuvė, valgomasis ir salionėlis (front-room), 3 miegami kambariai ir 2 vonios. Trečiam augšte: 3 miegami ir vonia. Sklepe gražus poilsio kambarys. Taip pat parduodamas ir kitas, greta esantis dvejų šeimynų namas. Apžiūrėjimui klausiti —

JANKAUSKAS, 6108 SUPERIOR AVE.

Šoninės durys, antram augšte.

Tel. UT 1-2021

Pirkimo reikalą vesti su administratorium Dr. J. T. Vilkom, 1286 Norwood Rd. Tel. HE 1-0188 (41)

BALFO SUSIRINKIMAS

Šį sekmadienį, Lietuvių salėje, tuoj po pamaldų 11:30 val., suaukiamas 68 BALFO skyriaus susirinkimas. Narius ir prijaunčius Balso veiklai kviečiame dalyvauti susirinkime.

STUDENTŲ SUSIRINKIMAS

Pereitą šeštadienį Clevelando studentai susirinko pas dr. Algirdą Nasvytį išklausti jo paskaitos apie Lietuvos universitetus, profesūrą ir studentus. Paskaitininkas ilgoje paskaitoje apžvelgė Lietuvos universitetą, jo sąlygas, laimėjimus ir reikšmę lietuviškame visuomenės ir politikos gyvenime, mokslo ir meno srityse, o tuo pačiu palietė ir lietuviškos inteligentijos klausimą. Po paskaitos sekė idomos diskusijos, kurių metu paskaitininkas dar plačiau diskutuojamomis temomis kalbėjo.

Skyriaus pirm. Jonas Kazlauskas referavo įvairiais einamaisiais reikalais. Ta proga iškeltas pasiūlymas įstoti į Lietuvos Bendruomenę visų skyriaus narių buvo priimtas ir Clevelando studentų skyrius įstoja kaip organizacija į Bendruomenę. Gyvas diskusijas sukėlė prof. Mykolui Biržiškai remti vajeus pravedimo klausimas; kurių metu iškelta mintis, jog reikėtų atkreipti dėmesį ir į kitus mūsų mokslininkus. Valdybos organizuojamam vajui pritarė. Skyrius kviečia aktyviai prisidėti prie spaudos platinimo.

Vėliau sekė linksmoji dalis, kurią sudarė "valdybos pranešimas apie studentišką veiklą", fejtonėlis, skaitytas Vyt. Kamanto. Susirinkimui sumaniant pirminkavo Vyt. Valaitis, sekretoriavo Laimutė Išmantaitė. Po linksmosios dalies studentai šnekučiavosi prie kavutės, gi ją sekė šokiai. Vakaro nuotaka buvo puiki, kurią kėlė šeiminkų Nasvyčių vaisingumas. Studentai džiaugėsi, kad išvyresniosios kartos tarpo atsiranda žmonių, kurie domisi jų veikla ir ją remia bei su jais bendrauja.

Svečių tarpe buvo keletas studentų iš Detroito ir Chicago. Ypač skyrėsi buvo malonu savo tarpe matyti naujai pradėjusius studijuoti studentus Jolantą Drasutytę, Saulių Abraitį, Egidijų Žilionį, Laimutę Išmantaitę ir Ausrelę Barzdukaitę, kurie įstojo nariais.

Vyt. K.

JUMS GERI NAMAI

E. 118 — St. Clair rajone labai geras vienos šeimos namas. Geras gaso pečius, 2 garažai. Parduodamas pigiai.

Superior — E. 81 St., didelis vienos šeimos namas, geram stovyje, gaso radiatorių šildymas. labai didelis sklypas, 3 garažai.

RAY NAUSNERIS,

Namų prekyba; namų baldų ir automašinų apdrauda.

UL 1-3919 LI 1-9216

11809 St. Clair

PARDUODAMAS VIENOS ŠEIMOS

8 kambarių namas, E. 82 St. tarp Superior ir Wade Park Kaina prieinama.

P. J. KERSIS

MA 1-1773

PASVEIKINO SKTN. SENBERGUS

Sidabrinų vestuvių sukakčiai sktn. V. ir A. Senbergai sulaukė daug sveikinimų iš artimųjų ir skautų vadų. Jų tarpe sveikino LSB Vyriausiasis Skautininkas v. s. Stp. Kairys iš Toronto ir Clevelando Skautų Vietininkija. Skaityti sveikinimai ir Clevelando lietuvių radijo programoje.

VILKIUKAI ISKYLAVO

Cleveland DLK Kęstučio dr. vės vilkiukai su pasktn. V. Bacevičiumi turėjo smagią iškylą Zoologijos sode.

PREKYBININKAI PAULAIČIAI

Iš Bostono, apie 3 savaites laiko lankosi Ohio valstybės didesniuose miestuose ir organizuoja prekybinius ryšius.

PARDUODAMAS NAMAS

432 East 120 St., dviejų šeimų, namas. Po 5 kamb. Gaso šildymas. Kilimai. Kaina sumazinata. Atidara sekmadieniais nuo 2 val.

OSHEN REALTY

SW 5-6256

SKUBIAI PARDUODAM

trijų dalių miegamąjį tik už \$25 ir miegamąją sofą už \$15.00. Telef. EX 1-2819

PARDUODAMI NAMAI

E. 115, į pietus nuo St. Clair, vienos šeimos, 3 didelių miegamųjų namas. Moderni virtuvė, vonia ir kt. Gaso šildymas, 2 garažai. Kaina tik \$11,700.

E. 120 — St. Clair rajone, 3 miegamųjų plytų namas. Labai pigiai.

P. GIBBONS BROKER

UL 1-2327

JIESKO AULINIŲ BATŲ

Jieško pirkti aulinius batus Nr. 44. Siūlyti EX 1-6284 po 5 val. vakaro.

KAMBARYS

Išnuomojamas kambarys su garazu. Susitarus gaminamas maistas. Saukti telef.: GL 1-2350

ELEKTROS DARBAI

Lietuviai elektrikai atlieka elektros instaliacijas ir remonto darbus. Saukite GL 1-1996 kasdien po 4 val. vakare.

Patark ir kaimynams,

kad prenumeruotų

DIRVA

KAVINĖ-SALIŪNAS, ATIDARYTA NAUJA

ATLANTIC CAFE

PATOGI UŽEIGA VISIEMS LIETUVIAMS.

Savininkas A. KAZAKEVICIUS

7865 Superior Ave.

Telef. EN 1-9451

WOLFS FABRICS

7012 Superior Ave.

EN 1-3764

SUMUSTINIAI, GERIMAI, SODA.

MARNELL'S

7023 Superior Avenue

Saldainiai, Riešutai, Popkornai
Čia susitikit savo draugus po pamaldų
Geriausią kavą-miestė.

J. S. AUTO SERVICE

Sav. J. Svarcas
7015 Wade Park Ave.

Telef. HE 2-1236

AUTOMAŠINŲ TASYMAS

Šį mėnesį papiginta kaina įdedam už \$6.95 duslintuvą Chevroletui, už \$7.05 Fordui, už \$8.95 Pontiacui, už \$12.50 Oldsmobiliui. Dideli papiginimai dedant duslintuvus ir išmetamus vamzdžius visoms mašinoms.

Kreipkitės į J. S. AUTO SERVICE

NAUJIENA MOTERIMS

Lietuvaitės Alvinos Paulienės SUPERIOR BEAUTY SHOP

Šį mėnesį pusmetiniai pradeda \$6.50.

(7013 Superior, tel. UT 1-1932).

Ateikit į mano salioną ir būsit patenkintos savo grožiu. Atidara nuo 9 val.

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivių nantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas. Atidara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-331

RADIO — TV TAISYMAS AMUR CO.

Sav. JUOZAS DAUTARTAS

Darbas garantuotas.

Saukti kiekvieną laiką

8008 Clark Ave.

Telef.: OL 1-1790

(30)

J. CIJUNSKAS LAIKRODININKAS

Taiso ir parduoda laikrodžius, apyrankes ir kitas brangenybes. Sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

6210 Dibble Ave., Cleveland 3, Ohio
Tel.: EX 1-0376

PRADĖKIT MAŽA SUMAI! BET PRADĖKIT DABAR!

Indėliai įnešti iki spalio 20 d., gaus procentus nuo spalio 1 dienos

Santaupos apdraustos iki \$10.000

3% palūkanų.

PASKOLOS JOSŲ PERKAMIEMS AR STATOMIEMS

NAMAMS

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

712 Superior Ave.

HE 1-2198

Cleveland, Ohio

GERESNIŲ NAMŲ STATYTOJAI VISUOMET ĮSTATO

MONCRIEF Sildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

I. J. SAMAS, JEWELER

Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave.

Greta Ezella Theatre

Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairus valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvos Klubą ir nuolat lankyti svetainėje. Penktadieniais specialūs parengimai.

Kviečia visus lietuvius savojoje salėje daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

Filmai padengta apdrauda

UTah 1-4515

WM. DEBBS PAINTING CO.

Namu Pagrąžinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

2EMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS
689 East 185 St. IV 6-0400

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF. MAin 1-1773. REZIDENCINIA: PENINSULA 2634

Atsilaikyti pinigų pakeičio namuose arba pramoninėse, kreipiantis į mane gausite patarimus. Tarpinė kaina pakeičiamoms įvairioms aplynuose, kredituose, ir kitose. Sukursiu paslaugas ir kitose. Patarnavimai ir išpildymai, garantuojami. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON

FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licenzijuoti laidojimų direktoriai ir balsamuotojai

25 metų simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENDicott 1-1743

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: Henderson 1-6311. Redaktorius Rylis GAIDZICNAS (buto telefonas: GL 1-3976).

Dr. S. Bačkis atsako

Lietuvių Dienos, leidžiamos Californijoje, nemazai pasi-tarnavo aktualiais politiniais klausimais užklaudamos mūsų valstybės pasiuntinį Prancūzijoje Dr. S. Bačkį. Dr. S. Bačkis yra aktyvus diplomatinė darbe, taip pat aktyvus ir katalikiškos srovės veikėjas, todėl jo nuomone abejais požiūriais yra svairi. Dirva, noredama skaitytojus supažindinti su jo blaiviais samprotavimais, atsakymus ir perspausdina iš Liet. Dienų. Red.

— Ar VLIKas laikytinas neoficialia egziline Lietuvos vyriausybe? Jei ne, tai kas, laikui atėjus, galėtų Lietuvos egziline vyriausybę sudaryti?

— Ryšium su šiuo klausimu, reikia dėmesys atkreipti į kelis dalykus. Pirmiausia — nepamirškime, kad nėra jokio tarptautinės reikšmės akto, kuris būtų panaikins Lietuvos Valstybės pripažinimą tarptautinėje plotmėje; nėra sudarytos jokios tarptautinės sutarties, pagal kurį būtų, kad Lietuvos Valstybės nebėra; pagaliau, nėra pasirašytos jokios tautos sutarties, pagal kurią Lietuvos Valstybės padėtis būtų pakeista. Lietuvos Valstybė tebeegzistuoja.

Antra — mūsų kova už Lietuvą užsienyje grindžiama: a. mūsų nusistatymu visa daryti, kad Lietuvos Valstybės juridinės ir politinės egzistencijos pripažinimas būtų apsaugotas ir niekur bei nieku nebūtų pažeistas; b. mūsų visų užsibrėžimu Lietuvos Valstybės nepriklausomybę ginti bei siekti Lietuvos išlaisvinimo ir budėti, kad mūsų Valstybės teisines ir politines egzistencijos pripažinimas būtų išlaikytas.

Trečia — klausimą sprenddami, kuo VLIKą laikyti, turime prisiminti svetimųjų didžiųjų vakarų valstybių laikyseną panašiu reikalu atvejais. Šiuo klausimu galima prisiminti Lenkų Tautinio Komiteto (Dmowskio) ir Čekoslovakų Tautinio Komiteto (Masaryko) precedentus, tremitoje iš pirmo pasaulinio karo ir laisvųjų Prancūzų Komiteto (gen. de Gaulle) bei Čekoslovakijos Vyriausybės (Benes) sudarymo klausimą iš antrojo pasaulinio karo. Šiuo reikalu reikia konstatuoti, kad ne vienas aukščiau išvardytų Komitetų nebuvo greit ir lengvai

laikomas neoficialia egziline vyriausybe. Jie turėjo daug etapų pereiti, kol buvo pripažinti oficialiais Tautiniais Komitetais. Po to, kai jie tokiais pripažinti buvo — tada tik buvo pradėta oficialiai su jais santykiai palaikyti, buvo pradėta su jais įvairūs susitarimai (pvz., atstovų skyrimo, tautinių karinių dalių formavimo, paskolų, klausimo reikalais etc.). Tik kai jie savo kraštuose įsigalėjo, — ligi laisvai išrinktas parlamentas priėmė konstitucijas ir nustatė valstybės tvarkymo pradus, — jie buvo pripažinti laikinomis vyriausybėmis.

Turint galvoje šias pastabas, kitaip negalima į Jūsų klausimą atsakyti, kaip tik neigiamai. Šiandien VLIKas tebėra tik neoficiali visuomeninė lietuvių politinių partijų organizacija. Svetimieji nėra jo dar pripažinę neoficialia lietuvių organizacija tremitoje. Gaila, kad taip yra, bet taip yra.

Į papildomą Jūsų klausimą, "jei VLIKas nėra neoficialinė Lietuvos egziline Vyriausybė, tai kas, laikui atėjus, galėtų Lietuvos egziline Vyriausybę sudaryti", — atsakysiu praktiškai. Užot kalbėjus apie egziline vyriausybę, būtų gera mums savitarpie pramatyti metodus, hipotezes, kaip tikslingiau būtų galima elgtis pagal Lietuvos interesus ir kaip galima būtų siekti vyriausybės sudarymo. Galima būtų metodus, hipotezes pramatyti, bet reikia, kad mes turėtume rimtą studijų organą, bendrą susitarimu sudarytą, kuris projektus apgalvotų, išstudijavęs reikalą iš juridinės ir politinės pusės bei pagal tarptautinę praktiką ir kuris projektus parengtų. A priori negalima "receptai" patiekti, bet reikia žiūrėti, kaip tikslingiausia ir geriausia būtų elgtis ir kas svetimųjų lengviausiai ir greičiausiai galėtų būti pripažinta. Tas pats organas eventualiai galėtų projektą sudaryti, ką palikti iš senų mūsų konstitucinių nuostatų bei įstatymų, bei ką pakeisti, kai atgausime nepriklausomybę, laisvę.

— Kas turi pilnesnę teisę kalbėti Lietuvos vardu: VLIKas ar Lietuvos diplomatų šefas min. St. Lozoraitis ir kodėl?

— Atsakydamas į pirmąjį klausimą didžiąja dalimi pasis-

kiau ir šiuo klausimu. Tegalečiau "tik šiek tiek papildyti."

Lietuvos Diplomatinė ir Konsulinė Tarnyba užsienyje yra Lietuvos Valstybės vyriausybės, par excellence, institucijos, reguliariai ir teisėtai įkurtos, svetimųjų pripažintos ir pripažįstamos. Santykiuose su svetimaisiais, su užsieniu, jos ir turi teisę ir pareigą Lietuvos Valstybės vardu kalbėti. Normaliai, pagal priimtą tarptautinę praktiką, per jas eina bet koks santykiavimas su svetimaisiais, su užsieniu. Jos užsienyje yra atsakingos už Lietuvos užsienio politiką bei diplomatiją, nes negali būti kelių Lietuvos Valstybės diplomatinių ar konsularinių tarnybų, negali būti keleriopos Lietuvos užsienio politikos, ar diplomatijos. Rodos, tai labai aiškus ir naturalus dalykas ir dėl jo nėra daug ko kalbėti... Dar reikia pridurti, kad Jūsų klausimo dalis, "ar Lietuvos Diplomatų šefas..." — nėra tiksli. Žinomos p. J. Urbšio, Lietuvos Užs. Reikalų Ministerio, telegramos tekstas kalba apie "Lietuvos Diplomatijos šefą", kas logiškai reiškia ir Lietuvos Diplomatijos šefą ir Diplomatų šefą. Todėl natūralu, kad mūsų užsienio politika, diplomatija turi būti vedama Lietuvos vardu mūsų Diplomatinės Tarnybos, Lietuvos Diplomatijos šefo koordinuojamos ir vadovaujamos.

Savaime suprantama, Lietuvos Diplomatinė Tarnyba negali peatsižvelgti į politinių lietuvių sluoksnių pageidavimus, nors, bet lietuvių politiniai sluoksniai negali pamiršti, aplenkiant Lietuvos Diplomatinę Tarnybą, Lietuvos Valstybės teisėtą vyriausybės instituciją užsienyje, bei ką daryti virš jos galvos, ar šalia jos. Tvarka ir susiklausymas turi būti. To reikalauja Lietuvos interesai.

— Kaip žiūrite į dr. P. Karvelio paskyrimą, padarytą VLIKo, prie Bonnos vyriausybės atstovauti Lietuvai, kaip kad spaudoje buvo paskelbta?

— Pabaltiečių gyvenime tremitoje tai pirmas toks nuotykis. Ligi šiol tiek estų, tiek latvių, tiek lietuvių valstybės atstovai, ar konsulai buvo skiriami atitinkamų diplomatinių tarnybų ir diplomatinių kelių. Tokie precedentai buvo Australijoje, Islandijoje, Kanadoje, Vokietijoje

bei kitur. Reikia dar pridurti, kad estų ir latvių delegatai ar ryšininkai Vokietijoje yra paskirti jų diplomatinių tarnybų rūpestį ir jie artimai bendradarbiauja bei dirba su savo diplomatiniėmis tarnybomis.

Tai precedentai, kuriuos reikia galvoje turėti.

Šiaip, netikėdamas, kad VLIK užsimojęs būtų atskirą Lietuvos Diplomatinę Tarnybą kurti, ar atskirą Lietuvos užsienio politiką bei diplomatiją vesti, kada užsienyje teisėta Lietuvos Valstybės Diplomatinė Tarnyba veikia, — į VLIKo paskyrimą savo delegato, — ryšininko (žiūr. ELTOS Biulet. 15 nr. gale pranešimą pagal Vokiečių DAP biuletinį) prie Bonnos Vyriausybės Lietuvai atstovauti, žiūriu, kaip į nesusipratimą tiek formaliu, tiek esminiu požiūriu. Aukščiau pakankamai esu pareiškęs minčių, kurios mano teigimą patvirtina, todėl nebesikartuju.

Londonė...

(Atkelta iš 1 psl.)

kadangi Bonna nesutiko, kad tiktai jos militarinis pajėgumas būtų ribojamas ir kontroliuojamas, tai, su tam tikrais rezervais, kontrolę prisiima ir kiti partneriai. Šitais klausimais buvo pasireiškę gana esminiu nuomonių skirtumų, bet Dulles pasiūlytoji kompromiso formulė buvo galų gale priimta. Nusileido Paryžius, bet ir kancleris Adenaueris padarė tam tikrų sąsistatų pareiškimų. Idomu šia proga pastebėti, kad Vokietijos vyriausybės galva Londonė pasidžėdo, kad Vokietija nešiams pajėgos priemonių, siekdama sujungti į vieną valstybę abi Vokietijos dalis arba nedaroma atgauti savo prarastąsias rytines sritis.

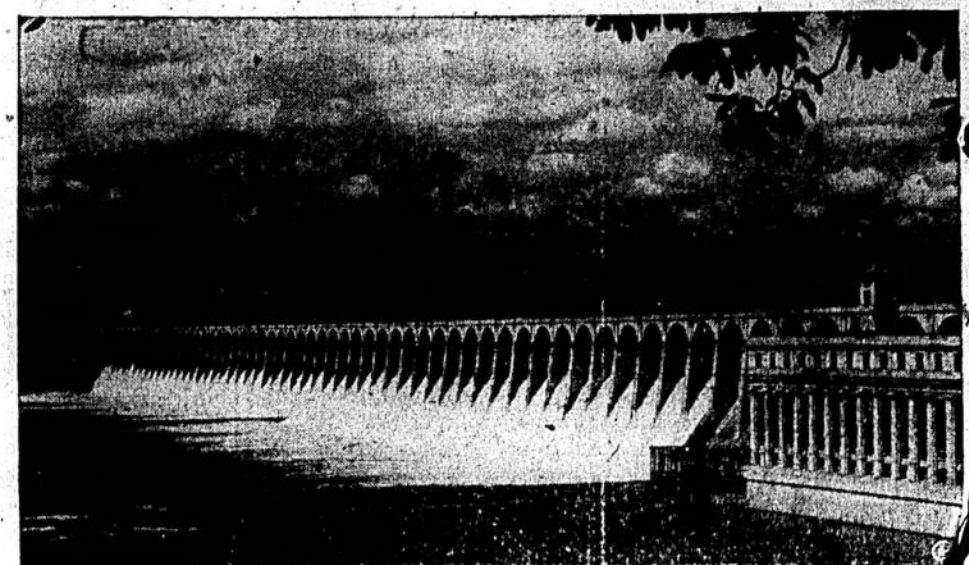
Prie Londono konferencijos happy end prisidėjo Dulles pareiškimas, kad Amerika prisilims naujųjų susitarimų kuriamos politinės ir karinės sistemos atžvilgiu, tas pačias prievoles, kokias ji buvo pasidžėdusi Europos Gynybos Bendruomenėi.

Principe susitarus dėl suverenumo grąžinimo Vokietijai, dėl okupacinio režimo likvidavimo ir dėl, nors ir riboto, Vokietijos atsiginklavimo, dabar belieka pasirašyti atitinkamas sutartis. Tarp spalio 19 ir 26 d. įvyks net šešios konferencijos, kuriose naujieji susitarimai bus įvilkti į sutarčių formas. Tarp jų bus taip pat Vokietijos bei Italijos įtraukimas į Briuselio pakta, o po to susirinkus NATO taryba, kuri Vokietiją priims į šią svarbią karinio apsigynimo sutartį.

Tarp Prancūzijos ir Vokietijos dar lieka neišspręstas ginčas dėl Saaro krašto, o prancūzų parlamentas vargu ar būsimas sutartis ratifikuos, kol neaiškus tos srities galutinis likimas. Mendes-France ir Adenaueris Londonė sutarė tą keblų klausimą toliau narplioti. Reikia tikėtis, kad Londonė pasiektas susitarimas nebus paskutiniu momentu sužlugdytas dėl antrąjį reikalų. Kaip ten bebūtų, Prancūzijos ministeris pirminkas esąs Londonė išsitaręs, kad iki kitų metų sausio 15 d. prancūzų parlamentas tikrai jau pasisakysiąs dėl naujųjų susitarimų.

Kai Londono susitarimai bus įvykdyti, Europa atsistos ant naujo pagrindo. Bet šiandien dar neįmanoma pasakyti, ar tai priartins laisvės valandą Maskvos pavergtoms Europos tautoms.

Atsakydamas paaukoti broliui tremtiniui, patarnausi tėvynės priešiui. — Jis nori, kad

Prieš 21 metus pastatyta užtvanka ant Tennessee upės, kaip ir jos statybos laikais. Dabar ginčijama, kam ši užtvanka priduoda atominės energijos fabrikams.

Korespondencinė sueiga

Neužilgo prasidėsianti Korespondencinė Brolijos Vadų Sueiga, kurios metu bus svarstomi svarbūs Lietuvos Skautų Brolijos reikalai ir renkami pareigūnai naujai kadencijai. Ji bus pravesta pagal pirmosios KBVS taisykles. Šioje sueigoje dalyvauti galės: a) rinkti atstovai (po 1 nuo 2-ųjų kiekvienos vietininkijos ar tauto vieneto), b) atstovai iš pareigos (ex officio) ir c) užsiregistravę skautininkai. Visi dar neužsiregistravę ar pakitę adresu skautininkai kviečiami tai tuoj atlikti adresu: sktn. Vytautas SKRINSKAS, 250 Hallam St., Toronto, Ont., Canada.

PAKEISTI SKAUTŲ BROLIJOS MOKESČIAI

Vyriausiasis Skautininkas susitaręs su LSS Tarybos Pirmijos Pirmininku savo Krivuleje paskelbė naują nario mokesčio sistemą visai Lietuvos Skautų Brolijai. Dabar Brolijos nariai iki 12 m. amžiaus mokės \$0.50 metams, nuo 12 iki 18 m. — \$1.00 ir virš 18 m. — \$2.00. Surinkti mokesčiai atitinkama tvarka yra paskirstomi tarp vietinių vietovėse ir Brolijos Vadijų. Brolijos Vadija iš savo dalies skirs dalį S-gaus Pirmijai ir skautiškajai spaudai stiprinti. Tuntininkai ar atskirų mažesnių vienetų vadai atsisakito betarpiu su LSB Vadija. Vienetams nepriklausą LSB nariai mokesčius siūncia betarpiu LSB Vadijos ūkio skyrus vadėjui pskt. Pranui Čeponiui, 145 Evelyn Ave., Toronto 9, Ont., Canada. Vokietijos rajonas yra atleistas nuo mokesčių, o ne dolerio kraštuose vadeivos juos pritaiko su Vadijos žinia vietos sąlygomis. Pagal šią tvarką mokesčiai už 1954 m. sumokami iki 8. m. gruodžio 1 d.

SKILTININKŲ LAVINIMAS

Šių metų pavasaris ir vasara buvo gražiai išnaudoti skiltininkų lavinimui. Vyriausiasis Skautininkas Krivuleje ragina skiltininkus ir toliau testti bei skatinti šį darbą. Apšiai šia tema medžiagos duoda "Skilties Palapinės" skyrius "Skautų Aide".

ELECT JUDGE MERRICK to PROBATE COURT

X Frank J. Merrick

KAS PRALENKS TORONTO IR OMAHĄ?

Lietuvos Skautų Brolija yra skautiškosios spaudos vajuas išvakarėse. 1954 m. vajuje pirmavo Toronto bei Omahos skautės ir skautai. Vyriausiasis Skautininkas savo Krivuleje skatina naujose varžybose visus dalyvauti, nes visų skaitlingai pasidalinę našta būsianti toliau nunešta. Tuntininkai — vietininkai kviečiami iki spalio 15 d. paskirti šiam vajuui ryšininkus ir juos pristatyti "S. A." administracijai.

NEW YORKO SKAUTŲ SEIMOJE

New Yorko skautų vyčių drėvės metinėje sueigoje draugovės vadu tapo išrinktas sk. vytis skilt. Algimantas Prekeris. Jo pavaduotojas — s. v. vyr. sklt. A. Bobelis.

New Yorko skautės ir skautai platina biuletenį Balso jubiliejiniam koncertui, kuris bus spalio 17 d. Webster Hall, N. Y. Gerieji bičiuliai raginami pirkti tuos biuletenis, nes tuo remsite Balfą ir skautiškąjį jaunimą artimui tarnyboje.

Spalio 16 d. New Yorko skautų vietininkija rengia postovyklinį pobūvį, kuriame bus rodomi spalvoti Rambynio stovyklos vaizdai ir trumpas filmas. Į šį pobūvį kviečiami visi Rambynio stovyklautojai ne tik iš N. Yorko, bet ir iš Bostono, Hartfordo, Waterprio, Elizabeto, Worcesterio ir kt. vietovių. Ypač laukiami skautų tėvai ir bičiuliai. Apie atvykimą ir reikalingą nakvyne prašoma tuoj pranešti Romui Keziui, 100 Cook St., Brooklyn 6, N. Y.

DYDIS TALKOS DERLIUS

LSB skautų vyčių sk. vedėjas sktn. H. Stepaitis praneša vis augančias sumas sk. vyčių rinkinioje knygai "Skautybė Berniukams" išleisti. Iki rugsėjo 9 d. gauta \$1231.67. Po rugpjūčio mėn. skelbtųjų įnašų dar atėjo lėšos iš: Chicagos dr. Vydušo sk. vyčių būrelio \$222.47, Los Angeles Žalgirio vietininkijos \$50.20, Tėvų Jėzuitų iš Chicagos — 96.50, iš Chicagos per sktn. V. Mantautą — 44.16, pskt. V. Tamulaitis, Los Angeles — 10.00 ir kt. Šie skaičiai žymimi Katados valiuta.

Clevelando vietininkijos Simano Daukanto skautų vyčių būrelis išsiuntė Torontan — \$128.00, kurie sudaro clevelandiškų aukas šiai talkai.

ADRESAI SKAUTEMS

Pranešami svarbūs adresai mūsų skautėms ir jų vadovėms. Seserijos Vyriausiosios Skautininkės Onos Zailskienės adresas: 1934 So. 48th Court, Cicero 50, Illinois, USA; telef. —

Olympic 2-7066. Seserijos reikalų vedėja pskt. A. Karnavičienė pasiekama adresu — 4001 So. Campbell Ave., Chicago, Illinois, USA; telef. — FR 6-6425.

Nauja Seserijos Vadijos atstovė Skautų Aido redakcijoje yra paskirta sktn. Julija Liesytė, 1305 N. Pierce St., Arlington, Virginia, USA. Pskt. G. Modestavičienė, iš Clevelando, kuri iki šiol ėjo tas pareigas, pareikšta nuosirdi padėka.

ESTAI ŠVEDIJOJ

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jie ten išleisti "Anthology of Modern Estonian Poetry", University of Florida Press.

Kur pradžia, ar ir vėliau, koiam kultūriniam reikalui lėšų trūksta, neatsisako padėti estų Tautinis Fondas. Jis padeda ne tik politiniam feikalui ištikus. — Jo lėšomis leidžiami "News-letter from behind the Iron Curtain". — Tautinis Fondas išlaiko estų gimnaziją ir pradinę mokyklą Stockholme, padeda įsteigti įvairiems praktikiams kursams, padeda estų teatrams. Kaip ir dabar suruoštai parodai, kuri turės nemažai išlaidų. Bet ji lankoma taip gausiai, kad nuotsolių turbūt nebus.

Etnografinė parodos pusė taip pat doimi. Lietuvj nustežina, kad ir estams juostos nesvetimos. Jose yra net kaikioko panašumo mūsiškėms. Nors estiškos niuresnės ir neparodo tokio spalvingumo ir braižinio įvairumo kaip lietuviškos. Šiaip krinta akin estų liaudies meno mažas giminingumas suomiškajam.

Genialusis estų grafikas Eduard Wiiralt miręs, jo nėra ir parodoje. Taip, jis nusteždavo savo kolegas estus, bet kai jo nematyt, ypatingai šioj parodoj atrodo estai dailininkai tokie nu-blukę, pilki. Net ir tada, kai jie parodo stiprias spalvas ir deda milžiniškas pastangas. Didžiausia jų klaida bus ta, kad jie perdaug pasidavė laiko madai, susprogdintoms formoms, spalvų sujaukimui, atsisakymui nuo "pavaizdavimo", — virto klausais patys sau.

Nežiūrint "savais keliais" nuėjusio estų modernaus meno ir politinio pasidalinimo į dvi, kad ir labai nelygias puses, liberališkai socialdemokratinio sparno ir mažesnio dešinės pakrėpos, estai per dešimt savo išeiškosio gyvenimo švedijoj spėjo įgyti visuomenės pagarbą ir respektą.

Tadas Brasta

REIKALINGI ATSTOVAI

Skubiai reikalingas Importo firmai atstovas nuolatiniam darbui Ohio valstybėje. Pageidaujama, kad turėtų automobilį. Suinteresuoti rašo Dirvos redakcijai iki spalio mėn. 8 d.

Taip pat reikalingi atstovai ir kitoms JAV valstybėms. Suinteresuoti rašo antraštu: ANTANAS PAULAITIS, 23 Romey St., BOSTON 25, MASS. (41)

Graikijos saugumo valdininkams pasidavę bulgarų komunistų pasiūstus šnipinėti į Graikiją 13 metų vaikas. Jam buvo įsakyta pranešinėti apie graikų sargybas.